

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre — — 36 kor.
Fél évre — — 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra — — 3 kor.

Nyiltéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasúti palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Vasárnap, május 27.

József főherceg nem lesz miniszterelnök.

— A munkapárt nélkül nem vállal missziót. — Az elhalasztott döntés. — A főherceg tárgyalása Tisza István gróffal. — Politikusok a homo regiusnál.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Tisza István gróf lemondása váratlanul érte az ellenzéket. Nem ujjonghattak a hír hallatára, nem kürtölhették ki diadaluknak a nagy eseményt, mely őket lepte meg a legjobban. Szájuk ize keserű volt és trombitáik harsogó hangjai egy hamis skála futamaiban haltak el, mintha megdöbönt emberek kiszáradt tüdeiből elfogyott volna a lélegzetvételhez szükséges erő.

A miniszterelnök lemondását követő egy-két nap alatt csupa dodonai kijelentéseket hallatott az ellenzék. A mellüket verdeső és rikoltó óriások egy nap alatt eltörpültek a szembe jövő események felelőssége előtt. A magyar sajtó egyetlen organumában nem jelent meg egyetlen önértékes ellenzéki nyilatkozat, amely vállalta volna a közösséget azokkal az ellenzéki nyilatkozatokkal, melyek akkor hangzottak el, amikor Tisza István gróf még miniszterelnök volt. A felelőtlenség forumáról akkor nem volt nehéz dörgő trázisokat kiáltani a magyar kormányelnök felé, s kikáromkodni őt a haladás ellenségének, a népjogok gyilkosának. De most, amikor könnyen fejükre zudulhat a rettenetes felelősség: hol van csak egy is az ellenzéki vezérek közül, aki bátran vállalni merje annak a feladatnak a megoldását, amelyet Tisza István gróf becsületes és jövőbe látó magyar lelke a leghatározottabban elutasított magától.

Taktikának, kormánybuktató jelszónak jó volt, s be is vált az általános, titkos községenként való választójog jelszavának a hangoztatása, de kormányprogramnak kissé sokallják és nekik sem kell.

Mi volna tehát az ellenzék programja, ha éppen azt nem vállalják, a melyért Tiszát akarták megfeszíteni? Miért szónokoltak és komédiáztak éveken keresztül, ha most maguknak kell megtagadni azt az elvet, amelyet képmutatólag a magukénak vallottak. Az ország közvéleménye előtt nyíltan kell ma állania ennek a kulissza mögötti színjátéknak s a tiszta igazság fényében szégyenkezniük kell a komédiázó aktoroknak.

A döbbenet első percei után ismét a népszerű József főherceg palástjába

kapaszkodtak. Tisza erélyes és önértékes beszéde, melyből a magyarság érdekeinek védelme csendült ki, rettegéssel töltötte el őket s a főherceg védő szárnyai alá óhajtottak menekülni. De Tisza István grófnak és a munkapártnak határozott állásfoglalása mára meghozta a munkapártnak a válság óta első diadalát s az ellenzék első csufos vereségét. József főherceg Khuen-Héderváry Károly gróf felvilágosító szavai után elutasította magától azt a megiszteltetést, hogy magyar kormányelnök legyen s lett előbb homo regius, a királynak pártok fölötti bizalmi embere, aki ma, midőn már bizonyára alaposan belelátott a

hatalomra éhező hamis játékosok kártyáiba, meghiusultnak látja ezt a megbízatását is. Legalább is ezt bizonyítja azoknak a munkapárti politikusoknak a névsora, akiket a mai napon audiencián fogadott. A munkapárt energikus és határozott magatartása nem tévesztette el a célját, bizonyosságát adta annak, hogy teljes mértékben átérzi nagy vezérének azt az elvét, hogy itt nem politikai játékról, de egy mindennél szentebb eszméről van szó: a magyarság hegemoniájáról, kulturális és gazdasági vezető szerepéről, amelyet Tisza István gróf és a mögötte álló munkapárt elakudni semmi körülmények között nem enged.

Kormányválság.

József főherceg tanácskozása
Tiszával.

Budapestről telefonálja tudósítónk: József főherceg ma reggel 9 órakor gyalog átment a miniszterelnöki palotába, a hol Tisza István gróf miniszterelnökkel tanácskozott.

Ezalatt Libits Adolf Szurmay Sándor honvédelmi minisztert látogatta meg, a kivel később átment a főhercegi palotába, a hol József főherceg hosszabb ideig tárgyalt a honvédelmi miniszterrel. Szurmay távozása után a főherceg maga állította össze azoknak a politikusoknak névsorát, a kikkel a mai és holnapi nap folyamán tárgyalni akart és tárgyalni óhajt.

Nem miniszterelnök — homo regius.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Mielőtt a tegnapi audiencia után Khuen-Héderváry Károly gróf előadásából világossá lett József főherceg előtt, hogy miniszterelnöksége esetén nem számíthatna a munkapárt támogatására, sőt a kardinális elvi kérdésekben a párt ellene fordulna, a

főherceg azonnal elhatározta, hogy
visszalép

s csupán azt a szerepet vállalja, hogy mint
homo regius

igyekezzék egyengetni a kibontakozás útját. Politikai körökben azt hiszik, hogy ilyen módon a főherceg tisztelt és népszerű személye nagy szolgálatokat tehet a dinasztiának. Fővárosi tudósítónk jó forrásból úgy értesül, hogy József főherceg programja az volt, hogy a választói jogosultságot a huszonnég éves korh

és az írni és olvasni tudáshoz köti. A főhercegnek a feladata lett volna tető alá juttatni a kiegyezést.

Khuen-Héderváry Károly grófnak, a munkapárt elnökének alkalma volt megismereteni József főherceggel közismert véleményét és nyíltan megmondta a főhercegnek, hogyha olyan alapon vállalná a miniszterelnökséget, a mely ellenkezik a többség választójogi álláspontjával, úgy a többség ellene fordulna. Khuen-Héderváry Károly gróf megmondta, hogy a munkapárt ép úgy tiszteli, mint az alkotmánypárt, de más a szubjektív érzés és más a politika. A főherceg ezeknek hallatára elmélázva nézett maga elé és ezt mondta:

— Persze ezt gondolhattam volna már a télen is, amikor a nádorhelyettesi választásnál visszautasítottam a munkapárt. Erre Khuen-Héderváry gróf megmondta a főhercegnek, hogy a nádorhelyettes választásánál olyan okok játszottak közre, amelyek arra kényszerítették a munkapártot, hogy a miniszterelnököt jelölje.

A főherceg jogi képzettsége.

Egy ellenzéki fővárosi esti lap kérdést intézett Timon Akos egyetemi tanárhoz, József főhercegnek volt jogi oktatójához, a főherceg miniszterelnökségét és folytatott jogi tanulmányait illetően. József főherceg miniszterelnöksége, — a magyar alkotmányjog egyetemi tanárának véleménye szerint, — kizártnak nem tekinthető. Nem valószínű, hogy József főherceg miniszterelnök legyen, de miután ez nem csak közjogi, hanem politikai kérdés is, bővebben nem nyilatkozhatik róla. Érthető az, hogy a súlyos megpróbáltatások idején a nemzet bizalma elemi erővel fordul József főherceg

felé, akinek erős nemzeti érzülete és elévülhetetlen érdemei ismeretesek és aki a nagy nádornak méltó unokája. A nádor közbenjáró a király és a nemzet között, azaz Hunyady Mátyás nádori törvénye szerint: ediator inter regnum et regium. Ezt a régi közjogi tételt új életre kelteté, ha a nádori méltóságot, amely formálisan nincs betöltve ugyan, új királyunk, aki finom közjogi érzékkel belelát a nemzet lelkébe, a homo regiusnak új formájában a főhercegre ruházná.

A főherceg jogi tanulmányairól Timon Ákos dr. a következőket mondotta: József főherceg, miután az érettségi vizsgálatot Győrben a bencésekénél letette, két évig jogi tanulmányokat folytatott. És pedig, 1891—2-ben az alsóti kastélyban. Különösen nagy érdeklődéssel foglalkozott a fenség a magyar alkotmánytörténelem és a közjog kérdéseivel. Köztudomású, hogy József főherceg a magyar nemzet közügyei iránt mindég érdeklődött és a közügyeket alaposan ismeri. Ennek a családi tradícióknak fényes bizonyítéka a fenség legidősebb fia, József Ferenc, aki a háború kitörése előtt nyilvánosan végezte jogi tanulmányait a budapesti egyetemen, hallgatta az előadásokat, kitűnően kollokvált és mind a három alapvizsgát kitüntetéssel tette le. Állandóan érdeklődött a tananyagok közjogi kérdései iránt és legutóbb is IV. Károly király koronázásakor, amikor aktuálisá váltak a szentkoronáról való elmékedések és közjogi viták folytak, nagymértékben föltámadt az érdeklődés.

Lehet-e a főherceg miniszterelnök?

Egy fővárosi estmunka munkatársának Andrassy Gyula gróf arra vonatkozólag, hogy közjogi szempontból nem lenne-e lehetetlen József főherceg miniszterelnöksége, a következőket mondotta: El tekintetben nem lehet semmiféle aggodalom. Csupán egy közjogi kérdést kellene elintézni. A főherceg ugyanis, mint a dinasztia tagja, a különbiróság hatásköre alá tartozik. Ezt az akadályt törvényes úton meg lehetne oldani. A főherceget a főudvarnagyi bíróság hatáskörétől el lehetne vonni és ez esetben közjogi állásának megfelelően az 1848. évi törvény alapján úgy lenne felelősségre vonható, mint más miniszterelnök. Bizonyos, hogy őt is a parlament elé lehetne citálni, de a tapintat ezt mellőzhetné és valószínűleg mellőzné is. Az ő miniszterelnöksége a háború tartamára szólna, hogy ilyen képen lehetővé váljék a koncentrációs kabinet, amelyben a főherceg égisze alatt valamennyi politikai párt részt vehetne. A békés munkásság lenne a cél és erre irányul a koncentrációs kabinet, amelybe nézetem szerint minden tartózkodás nélkül beléphet a munkapárt is.

Arra a kombinációra, hogy József főherceg mellett Apponyi Albert gróf lenne a beszélő miniszter, Andrassy Gyula gróf ezt mondotta:

— Erre valóban helyes példa az angol. Nálunk József főherceg mellett a legkitűnőbb szónokunk Apponyi Albert gróf képviselné őt. Ő állna helyt a parlamentben a miniszterelnököt érintő minden kormányzati kérdésben és József főherceg helyett ő beszélne.

József főherceg miniszterelnökségének kérdéséről Nagy Ernővel és Kmetty Károllyal szemben Kalmár Antal dr. a következőket mondotta egy fővárosi hírlapíró előtt: Apponyi és Andrassy szerint akik politikusok, de Nagy Ernő és Kmetty Károly szerint akik tudósok nincs közjogi akadály annak, hogy aktív főherceg Magyarország miniszterelnöke lehessen. Ez a közjogi tétel nem fogadható el. Nem pedig azért mert őki a legfelsőbb csá-

szári háznak 1889 februárban kelt családi statutum, vagyis az ugynevezett Haussgesetz értelmében személyileg teljesen alá van rendelve az osztrák császárnak, az közjogilag nem állhat a független magyar miniszterium élére. Az 1848-as harmadik törvényeikk a dikastérium helyett azért állította fel a független felelős parlamentáris kormányzatot, hogy a miniszterelnök személyileg is független legyen a királytól és császártól. De lehet-e független az a magyar miniszterelnök, akinek a Haussgesetz értelmében a császárnak, mint családfőnek minden közjogi, politikai és katonai parancsát feltétlenül teljesíteni kell. A magyar miniszterelnök közjogi állásánál fogva a nemzeti jogok pregnáns képviselője a királyi jogokkal szemben és épp azért volt meg a Habsburgoknak az az állandó törekvése, hogy a nádorispánságot a magyar közjogból kiküszöböljék és, vagy ezt az állást a dinasztia tagjával töltsék be. Am, ha mégis elfogadható lenne ez a közjogi tanítás, akkor annak sem lenne akadály, hogy a miniszterelnök — főherceg az 1848 évi harmadik törvényeikk harmadik szakasza értelmében vad alá helyezhető legyen.

Milyen szempontok születtek a főhercegeknek?

Bécsből jelentik: A monarchia politikai életének egyik kiválósága az Esti Újság munkatársának a következőket mondotta: A bécsi közhangulat is, de a beavatott emberek egyáltalán nem hiszik azt, hogy Tiszát a választójog kérdése buktatta meg. Sokkal fontosabb okok tették lehetetlenné rendszerének folytatását. Németországból indul ki az az áramlat, hogy az uralkodó jogkörét személyre véve, oda kell hatni, hogy a felelősséget az uralkodó csak úgy háríthassa el magáról, ha az alkotmányos élet nagy kérdéseiben népszavazás útján kap fölhatalmazást. Vagy legalább is az összes pártvezetőket meg kell hallgatnia. Ausztriában már szintén uralomra jutott ez az eszmeáramlat és ez buktatta meg most Tiszát és a válságból való kibontakozás is ennek megfelelő lesz. A döntést természetesen még nem lehet tudni, bizonyos azonban, hogy holtak föltámasztása nélkül kell megcsinálni. A megoldásra vonatkozólag még minden személyi kombináció korai, egyelőre nem államférfiut keresnek Tisza nyomába, hanem bizalmi embert, aki a nemzetet megkérdezza, a házat fölösszlassa és a választásokat vezesse. Ezek eredményétől fogják függővé tenni, ki kerüljön a kormány élére. Így került kombinációba József főherceg, azonban más valaki az, akihez kérdést intéztek, hogy a választások vezetésére ideiglenesen vállalná-e a miniszterelnökséget. A további események az ő válaszára fűggenek.

József főherceg meghiusult missziója.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Az egyik fővárosi lap az esti órákban azt az értesülést kapta, hogy József főherceg nem vállalkozik a miniszterelnökségre. Azok a kombinációk, amelyeket József főherceg személyéhez tűztek, mind halomra dőltek, ugyszintén Apponyi Albert gróf helyettes miniszterelnöki szerepe is. A főherceg tárgyalást indít a kormány alakításra vonatkozólag, első sorban Návay Lajossal és azután Berzeviczy Alberttel. A tanácskozások már ma megindultak és azok holnap folytatódnak. A misszió eredményéről József főherceg jelentést fog tenni a királynak. A lap a késő

esti órákban arról értesül, hogy József főherceg magához hívta Berzeviczy Albertet, Lukács Lászlót és Návay Lajost.

Budapestről jelentik: Návay Lajos titkos tanácsos ma délután József főherceghez ment és valószínűség szerint meghívást fog kapni a királyhoz is. Návay Lajos valamennyi párt bizalmát bírja és igen sok barátja van a munkapártban is.

Németországban méltatják Tisza nagyságát.

Berlinből jelentik: Tisza István gróf volt miniszterelnök lemondása a német politikusok körében, ahol Tisza István gróf széleskörű szimpátiának örvendett, nagy telünést keltett. A politikai körök hangulatának adott kifejezést Richthofen báró, aki egy nagyobb lap munkatársának kijelentette, hogy Tisza István gróf személyében nagy jelentőségű államférfiut távozik a politikai színpadról. Nagy érdemeit, amelyeket a háború alatt, főként a győzelembe vetett hittartásával az egész osztrák-magyar monarchiában szerzett. Németországban még azok is elismerik, akik egyáltalán nem értettek vele mindenben egyet.

Mi lesz a megoldás?

Budapestről jelentik: Azok az ellenzéki körök, amelyek a József főherceggel való megoldást kívánják, abban a felfogásban vannak, hogy a munkapárt esütörtöki határozata nem jelent többet bizalmi manifesztációnál a távozó kormány iránt. Meg vannak győződve arról, hogy egy új konkrét választójogi javaslattal a munkapárt is foglalkozna és esetleg revidálná ez irányu programját. Ilyenképen tudják elképzelni, hogy az új kormány a Házban a munkapárt jelentékeny részének támogatásával megnyerné a többséget. Általános a hit, hogy az adott viszonyok között kizárólag többségi kormány alakításáról lehet szó. Bárki lesz is azonban a miniszterelnök, első kötelességévé teszi, hogy a mai többséggel igyekezzen meg egyezésre jutni, mert egyedül ez felel meg a parlamentárizmus követelményeinek. Hogy ezután egészen, vagy csak részben nyeri meg a többségi pártot, ez már más kérdés. Mint ahogy az is konszideráció tárgya, hogy nem lenne-e helyesebb a koncentráció helyett egy hatvanhetes fuziót létesíteni. Ezután összeülne a Ház, amelynek vezetésében szintén jelentékeny változások lennének. Bethly Pál tudvalegileg beteg és már régebben kifejezte lemondási szándékát. Ez most megtörténne. Ezenkívül a jegyzői karban és a bizottságokban is lennének változások. Közóhajként nyilvánul meg, hogy a képviselőház elnöki székében olyan rátermett szakképzettségű egyén üljön, aki egyetlen párttal szemben sincs lekötve, tehát, aki nem pártember.

Miniszteri listák.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A kihallgatások után politikai körökben ma úgy beszéltek, hogy a krízist egy kisebbségi kormány kinevezésével fogják megoldani. Mindjárt kombináltak is egy miniszteri listát, amely így hangzik: Miniszterelnök: Andrassy Gyula gróf, belügyminiszter: Návay Lajos, pénzügyminiszter: Wekerle Sándor, kereskedelemügyi miniszter: Serényi Béla gróf, földmívelésügyi miniszter: Bethlen István gróf, kultuszminiszter: Apponyi Albert gróf, igaz-

ságügyminiszter: *Wlassits Gyula*, honvédelmi miniszter: *Szurmay Sándor*, a király személye körüli miniszter: vagy *Zichy János gróf*, vagy *Hunyady János gróf*. Vannak azonban olyan kombinációk, hogy *Serényi Béla gróf*, vagy *Wekerle*, esetleg *Návay Lajos* lesz a miniszterelnök. Egyáltalában *Wekerle* nének igen jelentős szerepet szántak a válság megoldásában. Legfelsőbb helyen azt óhajtják, hogy a munkapárt és a függetlenségi párt között levő nagy differenciákat *Wekerle Sándor* hidalja át és ő készítse elő a háborúról a békére való átmenetet is.

Apponyi miniszterelnöksége.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A munkapártban és a többi politikai pártban is ma este azt beszélték, hogy *József főherceg missziója teljesek megszűnt*. A főherceg az ünnepeket birtokán fogja tölteni, azután *Badenbe megy*, ahol jelentést tesz a királynak és amint politikai körökben beszélték, ezután vissza fog térni hadseregpáncsnokságának székhelyére. A függetlenségi pártkörben azt beszélték, hogy ezáltal *Apponyi Albert grótnak jelöltsége lépett előtérbe*. Ő fogja a válságot megoldani olyan módon, hogy megpróbál közeledést létesíteni a munkapárttal és így az összes pártokra támaszkodva alakítja meg a kormányt.

A pártokban azt is beszélték, hogy a király egy kisebbségi kormányt fog megbízni. A válság ezzel azonban nem lenne megoldva, mert a kormány kényszerítve lenne az új választásokat kiírni. Az Apponyi féle kombinációval kapcsolatosan azt is beszélték, hogy ő is elrendelné még a háború folyamán az új választásokat.

A Károlyi-párt.

A Károlyi-párt könyomatosa a következőket jelenti: *Károlyi Mihály gróf*, a függetlenségi és negyvennyolcas párt elnöke még néhány napig Bécsben időzik és állandó érintkezést tart fenn a magyar és az osztrák politikai körökkel. A pártértekezlet összehívásáról egyelőre nincsen szó, erre csak akkor kerül a sor, ha *Károlyi Mihály gróf* visszatér és a helyzet már tisztázódott és ha a párt az elnök javaslatai szerint állást foglalhat. A pártvezér élénk figyelemmel kíséri a fejleményeket, amelyeket mindig abból a szempontból ítél meg, hogy az új alakulás milyen programmal jön és mennyiben válik hasznára az általános, egyenlő, titkos választójog azonnali megalkotásának.

TORVÉNYKEZÉS.

§ **Halálra ítélték Buzás Józsefet.** Budapestről jelentik: A budapesti hadosztály-bíróság négy szökés, lopás, több csalás, rablás és rablógyilkosság büntetében bűnösnek mondta ki *Buzás József* pincért és őt ezért az összes haderőből való kicsapás mellett kötélhalálra ítélte.

§ **Élített tejhamisítók.** Az Aradi Közlöny mai számában megirtuk, hogy azok a razzsiák, amelyeket a rendőrség a tejescokák ellen tart, namarosan meg fogják szüntetni a tejhamisítást, amely eddig türethetetlen módon burjánzott Aradon. A rendőrségen azonban most is száz száron folytatnak eljárást a közeli községek tejhamisító kofaasszonyai ellen. *Grumáz László dr.* rendőrkapitány, a rendőri büntető bíróság vezetője ma is egy egész sereg ilyen ügyet tárgyal. Tizenhat óthalomi asszonyt ítélte el 10-25 napi elzárásra, akik, tejhamisítással már többször voltak büntetve.

Gyilkos és öngyilkos orosz fogoly.

— Szerelmi dráma egy aradi nyomdában. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ma délután 6 órakor az Arad és Vidéke nyomdájában *Theodor Filippovics Golovkin* orosz fogoly revolverből kétszer rálőtt *Lukács Mariska* nyomdászleányra, egy waggongyári munkás egyetlen leányára, azután egy lövéssel önmagát lötte agyon. Tettét szerelmi féltékenységből követte el, a huszonöt éves, intelligens arcú fogoly, aki boldog polgári életében bankhivatalnok volt Samarkandban, egészen a halálig beleszeretett a szőke kis Mariskába és miután a leány — úgy látszik, — nem viszonozta érzelmeit, ilyen szeméru és véres csattanóval fejeződött be ez a háború minden gyászos romantikájával ötvözött szerelmi regény. Hogy miért történt így, mi adta az érzelmes, szelíd orosz kezébe a pusztító fegyvert, azt persze nem lehet pontosan tudni, mert szerelmi dolgokban még a legélesebb szemű rendőr sem láthat tisztán. Csak maga a tény áll előttünk a maga rideg valóságában: az orosz fogoly pár pernyi kínlódás után meghalt, a leányt súlyos sérüléssel a mentők szállították be a vármegyei kórházba. A szerelmi dráma lefolyását szemtanúk így adják elő:

Theodor Filippovics Golovkin hat óra felé bement a nyomdába és a neki háttal álló leányt a nevére szólította. A leány azonban nem fordult vissza, vagy már nem is volt ideje visszafordulni, mert az orosz revolvert rántott elő a nadrágzsebéből és azzal kétszer rálőtt. *Lukács Mariska* véresen esett össze, az orosz fogoly pedig a nyomdán és a szerkesztőségi helyiségen keresztül az udvarra szaladt ki. Többen futottak utána, de nem tudták utólnérni. Amikor *Golovkin* az udvar hátulso részébe jutott, megállott és kétszer egymásután rálőtt önmagára. Vannak, akik azt állítják, hogy az orosz menekülése közben üldözőkre is visszalőtt, ezt azonban a nagy izgalomban senkisé tudja bizonyosan, mint a rendőri nyomozás megállapította, nem is valószínű.

Lukács Mariskát az egyik golyó a nyolcadik borda mellett a hasán találta és a máját súlyosan megsértette. A második golyó pedig a balkarját furta keresztül. Az orvosi vélemény szerint állapota életveszélyes. *Golovkin* a szájába lőtt, a golyó alapos munkát végzett, alkalpán keresztül az agyába furódott. A szegény szerelmes szívű orosz bevitte a nyomda egyik mellékhelyiségébe, ott még néhány percig hörgött, azután meghalt. Vért alig vesztett, az arcán, fején semmi sebesülés nem látszik, csak a megtört szeméi jelezték a bekövetkezett halált.

Amikor az eset történt, a nyomdában az egész nappali nyomdászemélyzet, a szerkesztőségben pedig *Kalmár Nándor*, az Arad és Vidéke kiadótulajdonosa és *Lippai Dezső* szerkesztő volt jelen. *Lippai* szaladt el azonnal orvosért. A városi kórházból hívta el *Herz Andor dr.* és *Schreiber Vilmos dr.* orvosokat, *Demján Aurél dr.* pedig, aki a szomszédos házban lakik, szintén a nyomdába sietett. Mind a három orvos megállapította, hogy az orosz már nem lehet segíteni, *Lukács Mariskát* szintén vizsgálat alá vették és nemsokára tisztában voltak sérülésével. Ezalatt megérkeztek a mentők, a rendőrség részéről pedig az ügyeletes tisztviselő: *Grumáz László dr.* rendőrkapitány és *Prohászka László dr.* tb. városi főorvos, rendőrorvos. *Prohászka dr.* hivatalosan konstatálta az orosz halálát, a leányt pedig intézkedésére a mentők a kórházba szállították. A leánynak a balkarjából *Grumáz kapitány* vette ki a golyót, amely a kart egészen átfurta

és a másik oldalán kijött. A rendőrtisztviselő ezután a foglyokra felügyelő parancsnokának telefonált, amely intézkedett az orosz fogoly holttestének elszállításáról.

— Ez a tragédia lefolyásának hiteles története. Mindehhez még hozzátehetjük, hogy *Filippovics Golovkin* minden ismerősének tanúsága szerint szelíd és rendkívül intelligens ember volt, a hírlapírókkal gyakran beszélgetett az orosz irodalomról és orosz eredetűben szavalta *Puskint*, *Nekraszort* stb. Munkaadója a nyomdában nagyon szerette és nagyon jó hasznát tudta venni. Nemrégiben egy üzleti útjában is magával vitte Budapestre. A fővárosból az orosz egy levelet küldött *Lukács Mariskának*, amelyben bevallotta neki iránta érzett szerelmét. Amikor nagy várakozásokkal eltelte hazajött, a nyomda személyzete azt mesélte neki, hogy a leány az ő szerelmes levelét összetépte és eldobta. Talán éppen ez okozta a tragédiát?

A rendőrség most nyomozást indított az iránt, hogy hol szerezte az orosz fogoly a pusztító revolvert. Miután *Golovkinnak*, aki otthon Samarkandban jómódu bankhivatalnok, mindég sok pénze volt, valószínű hogy valamelyik üzletbe vásárolta. Mivel azonban, mint köztudomásu, fegyvert eladni engedély nélkül, és pláne orosz fogolynak tilos, lehetséges hogy ebben az irányban az ügynek még érdekes folytatása lesz majd.

Két két után is áttörtlenek vonalaink.

Budapest, május 26. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti és délkeleti hadszíntér:

Semmi jelentős esemény.

Olasz határ:

Délnyugaton a nagy csata tovább tart. Ha a május 23-iki és 24-iki harcok hevesége még fokozódhatott, ez tegnap bekövetkezett. A hős *Isonzói* hadsereg a harcokban eltelt épen most véget ért két év alatt sohasem állott az ellenség nagyobb erőfeszítésével szemben, mint ezekben a napokban. A harc színhelyei tegnap is az ismert helyek voltak. A *Plava* melletti terület, a *Vodice* melletti magaslatok, a *Monte Santo* és a *Görzi* dombvidék. Az ellenség mindenütt nekiment vonalainknak, helyenkint kétszer-háromszor is, de rohamoszlópal minduntalan szétzúzódtak vitéz védelmünkön. A leghatalmasabb tömegtámadás ismét a *Karszt* fensíkon levő állásaink ellen irányult, amit e harc folyamán a védelemben és ellentámadásban a legerősebb ágyutüz közepette tanusított szívós helytállásban és az ember-ember elleni viaskodásban a védőknek teljesíteni kellett, annak méltatása a történelem feladata lesz. Mindennél világosabban beszél az eredmény. Ha az arcvonal legdélibb részén és a keskeny szakaszokért folyó harc még nem is ért véget, ez a nap teljesen a mi javunkra dőlt el. Az ellenséges támadás az egész arcvonalon véresen és eredménytelenül összeomlott. Az ellenség ahhoz a céljához, hogy vonalainkat

törje, a csata tizenötödik napján egy lépéssel sem jutott közelebb, mint az előző napon. Karinthiában és Tirolban a helyzet változatlan. A vezérkar főnöke.

Osszeomlott ujabb francia támadások.

Berlin, május 26. (Hivatalos.) A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér:

Rupprecht bajor trónörökös hadcsoportha:

Loosnál a harcok azzal végződtek, hogy az ellenséget teljesen visszavettük árkaikból. Foglyok és géppuskák maradtak kezünkön. A tüzérségi tűz épűgy, miként az előző napokban a Scarpe mindkét partján élénk volt.

A nemet trónörökös hadcsoportha:

A Chemin des Dameson, valamint Parguytól délre egy csekély veszteségünkkel keresztülvitt támadás állásainkat jelentékenyen megjavította. Sziléziaiakból, mecklenburgiakból, schleswig-holsteiniakból és Hansa városiakból álló rohamcsapatok nagy-szerű lendülettel nekimentek az ellenségnek, 14 tisztet, 530 főnyi légénységet elfogtak, továbbá 15 géppuskát és sok hadiszert zsákmányoltak. A megszerzett vonalakban egy francia ellentámadást simán visszavertünk. A Champagne nyugati részében az ellenség heves tüzérségi hatás után, amely délután pergőtűzre fokozódott, négy kilométer szélességben erős támadást intézett magaslati állásaink ellen. Nancytól délre és délkeletre közeli harcban visszavetettük a franciákat. Ellentámadással pedig megtisztítottuk a betörési helyeket. Az első roham balsikere után az ellenség két további támadást intézett, amelyek hasonlóképp **meghúsultak.**

Albrecht württembergi herceg vezértábornagy hadcsoportha:

Semmi új.

Egyik légi rajunk sikeres portyázása alkalmával Anglia déli partján bombákat dobott Doverre és Folkestonera. Messzire jutott repülőink az ország belsejében is jó eredményeket értek el. Az ellenség tegnap számos légi harcban husz repülőgépet vesztett, egyet pedig védőtűzelésünkkel lőttünk le. Almenróde hadnagy tizenkilencedik és huszadik ellenfelét lőtte le.

Keleti harctér:

A Duna és Beresina között, továbbá a Zloczow—tarnopoli vasutól egészen a Kárpátok elővidékéig, valamint a moldvai határterületen derült időben a tüzérségi tevékenység a szokottnál élénkebb volt.

Macedóniai harctér:

Lényeges esemény nem volt. **Ludendorff**, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Póttartalékosok önkéntes paszománya. A Külügy Hadügy jelenti: A honvédelmi miniszter megengedte, hogy az egyéves önkéntes karpaszományt azok a póttartalékosok is viselhessek, akik nem alkalmasak arcvonalbéli szolgálatra és új tiszti iskolába nem vezényelhetők.

Otszáz korona tisztviselői segély.

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A közszolgálati alkalmazottak részére ruha és egyéb felszerelési cikkek beszerezhetése céljából kiutalt egyszeri segélyről szóló kormányrendelet a hivatalos lap legközelebbi számában meg fog jelenni. A segélyt az összes állami, vármegyei, vasuti alkalmazottakon kívül meg fogják kapni az állami korpótlékban részesülő lelkészek, az állami fizetéskiegészítést élvező segédlelkészek, tanárok, tanítók, tanítónők, óvónők és mindazok a városi és községi alkalmazottak, akik a törvény alapján háborus segélyben részesülnek.

A segély összege két részből fog állni, egy törzsszegből, melyet minden alkalmazott meg fog kapni és egy a családi állapotból függő többletből. A törzsszeg, amelyet az összes tisztviselők, lelkészek, tanárok, tanítók, tanítónők, gyakornokok és ezekhez hasonló minőségű alkalmazottak **500 koronát fognak kapni**, az óvónők, kezelők, kezelőnők díjnokok, posta, távirat, államvasuti díjnokok, és a rendőrségi őrszemélyzet 300 koronát, egyéb alkalmazottak pedig 200 koronát kapnak.

A családi állapottal összefüggő többlet annyi, mint amennyi családi pótlékot, illetőleg rendkívüli évisegélyt az alkalmazottak az 1917. évi utolsó negyedéven kaptak. Az összeget egyelőre előlegképen folyósítják, hogy abban a nem várt esetben, ha a segélyt a törvényhozás nem ratifikálná, megfelelő részletekben le lehessen vonni.

IRODALOM ES MŰVESZET.

* **Molnár Jenő:** Példának okáért... Ezzel a címmel jelent meg a könyvpiacon egy szépen kiállított könyv, melyet kedves karikatúrákkal a humoros rajzművészet elismert képviselői: Major és Vértes mesterek rajzoltak tele. Molnár Jenő neve ma a magyar humoristák kicsiny csapatának egyik ékessége s ez a kis novellás kötet is újabb tanubizonyosága az ő kétségtelen talentumának. Humora egyébként egészen egyéni ízű s némileg szokatlan a magyar literatúrában, melyeknek rajongóit Jókai és Mikszáth egykor annyira elkényeztettek. Molnár Jenő pattogó ötletei inkább a szatíra és gúny felé röpködnek s ha irodalmunkban e humor elődjét keressük, ott találjuk a régi Zrinyiben és a Griffben, hol irodalmunk régi jelesei gyülekeztek vala egykoron össze a vidék Lauka Gusztó társaságában. A jóízű könyv olvasójának mosolyára, nevetésére pályázik s ebben a szomorú világban már ezért is minden háznál szívesen látott vendég lesz.

* **Gárdonyi Jenő: Sir a szívem...** Egy egészen fiatal ember, alig 18 éves, egy füzet verse számára kér meghallgatást. Nyiltszíven és bátran lép élénk, mégis szerényen és nem titánkodva, az életről nem tudva mást, csak azt, hogy szép. A tavasz pezsdülő vérkeringésének mámoros izgalmait nem hajtják szertelenségek felé, hosszan elnézgeti a virágos fát, a nyüzsgő utcát, melyen eleven virágok bólogatnak felé, s valahonnan messziről egy leány alakjának pozitív vonalait is feltetszenek messze néző szeméi előtt... Költő-e e kötet írója? Ki tudna ma még erre pozitív választ adni? Ki nem költő 18 éves korában? De az bizonyos, hogy merengő lélek, s a hangulatok méze megtapad a lelkén, s megtudja szólalnia. Ezeknek a halk hangok kis daloknak már az is érdemük, hogy nem iskolai példák, hatvány utánérzések, meg-meg oszlan sorain az eredetiségnek színe is. A gyengébb dolgok között leltünk egy-egy kristályosan tiszta sort, mely a jóvá reményből is elárul valami örömeit.

* **Nyári színház.** Ma, Pünkösöd vasárnap és holnap hétfőn délután 4 és este 8 órai kezdettel lesznek az óriási tetszéssel fogadott attrakciók vendégjátékának utolsó előadásai. Jegyek elővételben a téli színház pénztáránál.

Megbukik az új orosz kormány.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Rotterdam. A Daily Cronicle jelentés Helsingforsból érkezett jelentések szerint a finn szenátus nagy többsége Finnország önállóságának proklamálása mellett foglalt állást. Péterváron azt remélik, hogy a finn szenátusnak eddigi orosz barát magatartása csak átmeneti jelenség, amely rövidre fog csúszlik.

Stockholm. Pétervári jelentések szerint az orosz koncentrációs kormány állása nagyon megrendült. Politikai körökben már is számolnak az új kormány átalakításával. Ekkor a szocialisták és a szélső radikálisok még nagyobb vezető szerephez fognak jutni.

Genf. Francia kamarai körökben arról beszélnek, hogy Oroszországban legközelebb szenzációs esemény várható. Az orosz kormány egy kommuniké fog közzétenni, amely Franciaország belső politikai életére is nagy hatással lesz.

Stockholm. Az orosz ázsiai tartományok tizennyolc különböző köztársaságra bomlottak fel.

Újabb amnesztia rendelet.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Az igazságügyminiszter újabb rendeletet bocsátott ki a hadbavonultak amnesztíja tárgyában. Ismeretes, hogy az 1914. évi első amnesztia a szabadságvesztés büntetésre ítélt köztől csak azokra vonatkozott, akiknek büntetési ideje a hat hónapot meg nem haladta. Később az amnesztia hatályát kiterjesztették a két évre elítéltekre, majd az 1916. évi július 5-iki legfelsőbb elhatározásból kifolyólag, olyanok, akik a háboruban híven teljesített kötelességüket a harctéren és 1914. évi szeptember huszadika előtt elkövetett bűncselekményért 5 évi szabadságvesztésre lettek ítéltve, ha a cselekmény elkövetésének indokaiból nem lehet arra következtetni, hogy közveszélyes egyénről van szó, szintén az amnesztia-rendelet hatálya alá tartoznak. Erre a legfelsőbb elhatározásra vonatkozik a most kibocsátott igazságügyminiszteri rendelet, amely a következőket tartalmazza:

A kegyelem gyakorlásának feltételei szerint nem elegendő, ha az illető csak katonai szolgálatot teljesít, hanem csupán a harctéren teljesített hű szolgálat vehető tekintetbe a bírói elbírálásnál. Ezeknek ügyeiben még a folyamatba vett bírósági eljárást is föl kell függeszteni, ezt még akkor is meg kell cselekedni; ha az illető bevonult katonai szolgálatra, de a harctéren még nem volt. Annak megítélésén, hogy melyik bűnös közveszélyes egyén, az igazságügyminiszter magának tartotta fenn. Az amnesztia kiterjed azokra is, akik a harctéren a csendőrségnél teljesítettek szolgálatot.

A miniszterelnök pihenése. A Budapesti Tudósító jelenti: Tisza István gróf miniszterelnök családjával Gesztre utazott, ahonnan a pünkösdi ünnepek után fog a fővárosba visszatérni.

Rekvirálják az élő szarvasmarhákat.

— Spekuláció Aradmegyében. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Jelentették a lapok, hogy a kormány általól az élőmarha rekquirálásának tervével foglalkozik. Egyelőre csak arról volna szó, hogy az élőszarvasmarhákat a hadsereg számára foglalják le, míg ellenben a polgári szükségletet kielégítő mennyiségeket továbbra is a tulajdonosok kezében hagyják. Valószínűleg úgy tervezi a kormány az élőmarha rekquirálását, mint ahogyan a sertésekkel történt. Emlékeztetés, hogy körülbelül fél esztendővel ezelőtt elrendelték a sertések lefoglalását, s ugyanakkor az élő sertés árának maximálása is megtörtént. Jól tudjuk, hogy a maximálás nélkül a sertések ára ma szinte elképzelhetlenül magasra szökkent volna, most azonban még is megvan a vevőnél az a lehetőség, hogy a hatóság segítségével maximális áron, vágósúlyban kilogrammonként 6 korona 40 fillérért vásárolhat hizott sertést. Igaz ugyan, hogy az állattartó gazdák vonakodnak maximális áron eladni a sertést, azonban akiben egy kis élelmesség van, az a maximális ár mellett is megtudja vásárolni a hizott sertést.

Ha a kormány a szarvasmarhákat le akarja foglaltatni, akkor mindenekelőtt azok legmagasabb árát kell megállapítani, mert enélkül a rekquirálási intézkedés nem sokat ér. Beavatott szakértők állítása szerint a szarvasmarhával ugyanolyan spekuláció indult meg néhány hónappal ezelőtt, mint a hogyan azt annak idején a sertésekkel tették. Aradvármegye kis és nagy uradalmaiban például most is igen jelentékeny számmal vannak hizásban levő szarvasmarhák, leginkább ökrök, amelyeket azonban tulajdonosaik nem bocsátanak áruba, mert azt hiszik, hogy rövid idő alatt még magasabb árát lehet elérni. Két hónappal ezelőtt élőszarvasmarhák a szokásos 10 százalékos levonással Aradvármegyében kilogrammonként 4.50—4.60 koronáért jó szarvasmarhát lehetett kapni, hat héttel ezelőtt pedig már öt koronán alul nem adta a gazda a félig hizott ökrök kilogrammját. Az Aradmegyében lévő állattartók most már hallani sem akarnak a kilogrammonkénti öt koronás árról, valamint a szokásos 10 százalékos levonásról, hanem 5.50—6 koronát kérnek jószágaikért. Az aradi és környékbeli mészárosok ennek következtében igen súlyos helyzetbe jutottak, mert ezen az áron csak nagy veszteség mellett vásárolhatnak vágómarhát. Aradon ugyanis a marhahús kilogrammjának 8—9 korona a maximális ára, s ha ennél többet kér a mészáros, akkor súlyosan megbüntetik, esetleg be is zárják. A régi hús-vágó cégek azonban nem szüntethetik be üzleteiket, mert különben is egyes közegészségügyi intézményekkel szerződéses viszonyban állanak a hús szállítására és ha nem szolgálják ki például a kórházakat, akkor a kórházak a szerződésben álló mészárosok terhére szerzik be a húst és a különbözetet a mészárosoknak kell megfizetni. Ugy ez, valamint a hadseregnek vágómarhával való állandó ellátása érlelte meg a kormányban azt a gondolatot, hogy az élő marha árát maximálni kell és a jószágok lefoglalását el kell rendelni.

Beavatott körökben azt remélték, hogy a kormány eme tervezett intézkedéséről nyilvánosságra került hírek hatása alatt nagy tömegben kerülnek piacra a hizott, vagy félig hizott szarvasmarhák. Egyik aradi szakember megfigyelése szerint azonban ez a biztosra vett eredmény nem következett be. Az aradmegyei állattartók és hízalok például még mindig vonakodnak maximális áron áruba

bocsátani szarvasmarhájukat és azt hangoztatják, hogy a rekquirálás híre nem egyéb a marhakereskedők üzleti manőverénél. Kétségtelen azonban, hogy most nem a marhakereskedők manőverezése eredményezte a hírek terjedését, hanem a kormány tényleg komolyan foglalkozik a szarvasmarhák legmagasabb árának helyes maximálásával és tényleg rövid idő múlva lefoglalja az állatokat s ez az intézkedés radikálisan fogja megoldani az ország husellátásának nehéz kérdését.

Legkitünőbb üzlet.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A hadikölcsönnek is van kalendáriuma. Aki tegnap délig jegyezte a hadikölcsönt, az harminc fillérrel olcsóbban kapta. Aki ezután jegyzi a hadikölcsönt, az most már 96.30 koronás kurzussal fogja fizetni, — ha ugyan az egészet kifizeti. Ha azonban csak annyit fizet ki, amennyit az előlegezendő kölcsön fölébe még fizetnie kell, akkor minden 100 korona névértékre csak 19 koronát fizet és akár még ezt is erre alkalmas értékpapirokban teljesítheti.

Látnivaló tehát, hogy nem is olyan nehéz a hadikölcsön jegyzése, 19 koronával már mindenki jegyezhet 100 koronát és a kölcsönképp igénybevett összeg után 1917. december 31-ig 4 százalékot, azontul pedig a legtöbb banknál hosszabb időre biztosítva, csak 5 százalékot fizet — és így még mindig haszna is marad, mert hiszen a hadikölcsön 6 százalékkal kamatozik és a bankok minden 100 korona névérték után még 50 fillér jutalékot is fizetnek, térítenek meg. Ime, ez a néhány adat is milyen beszédes bizonyítéka annak, hogy a hadikölcsön jegyzése a legkitünőbb üzlet is és aki kötelességét teljesítve, a hadikölcsönt tehetségéhez mérten jegyzi, az egyben kitünő üzletet is csinál, pénzt, tőkéit leggyümölcsözőbb módon helyezte el. Figyeljük most már a kalendáriumot, jusson eszünkbe, hogy minden nappal közelebb jutunk a békéhez, de csak úgy, ha senki sem feledkezik meg kötelességéről, arról, hogy jegyezze a hadikölcsönt!

Aradon ma a következő jegyzések történtek:

Az Aradi Első Takarékpénztárnál eszközölt nagyobb jegyzések: Aradi Első Takarékpénztár saját tőkéje részére 500.000. Ujaradi takarékpénztár saját tőkéje részére 250.000, Tiszántúli ref. Egyházkerület 200.000, Aradváros közönsége 145.000, K. 100.000, P. 100.000, L. 100.000, N. 90.000, H. B. 60.000, özv. Goldschmidt Miksáné 50.000, H. H. 50.000, Benda nővérek 50.000, E. T. 50.000 Arad városi gyám-pénztár tartalékalapja 33.000, Eles Armin 30.000, 33-ik gyalogezred tisztikara 30.000 dr. J. J. 100.000, Pankotai népbank 25.000, Weisz Mór és Fiai 25.000, Schwartz Simon és fiai 20.000, Domány József 20.000, Il'tői Adler Andor 20.000, H. M. 20.000, Fülöp Sámuel 20.000, K. N. 12.000, K. T. 11.000, dr. Robitsek Ágoston 10.000, Zámi hitbizomány bérlősege 10.000, N. T. 10.000, N. N. 0.000, Bécsy Dezső 10.000. Aradi kereskedelmi és iparkamara nyugdíjalap 10.000, Müller Károly 10.000, Dobiaschi József 10.000, Vértes Ignác 10.000, Braun Gyula 6000, Steiner Jakabné 5000, dr. Avarify Imréné 5000, Heiszler József 5000, Aradhegyaljai takarékpénztár 3000, Veitner Virgil 4000, Német János 3000, Haberer György 3000, Hohenzinner Józsefné 2000, Zoltai Mátyás 2000, Fekete Sándor 2000, Weisz Soma 2000, Biszelt Mihály 2000. Összes jegyzés ma délig 3,569.100 korona.

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál ma a következő jegyzések történtek: Borossebesről jegyezték: Borossebesi takarékpénztár részvénytársaság 5000, Leőkös Pál és neje 13.000, Bienenstock Jakab 10.000, Szabó József 5000, Márk József 4200, Deutsch Markus 3000, Borossebesi járási jótékony egylet 3000, Fogassy Gyula 2000, Nagy Istvánné 2000, Boros László 2000, Borossebesi kerületi munkásbiztosítási pénztár 1500, Sárosi Károly 1000, Herbszt Jenőné 1000, Filip Szimeon 1000, Raczko István 500, özv. Mauz Jánosné 400, Baumgartner János 300, Tomuca Szimeon 200, Mihulin Zamfira 100, Szabó János 100. Összes eddigi jegyzés 4,434.850 korona.

Az Aradmegyei Takarékpénztárnál a mai napig az összes jegyzés öt millió korona: A jegyzések nagyobb tételekben folynak. Az Aradi Polgári Takarékpénztárnál jegyeztek ma 135.000 koronát. Összes jegyzés 1,351.000 korona.

Az Aradi Általános Takarékpénztárnál jegyeztek: Weisz Rudolf Kovászi 4000, Korniss Testvérek 3000, dr. Kerpel Vilmosné 1000, Herefeld Sándor 1000, Herefeld Albert 1000, Herefeld Ignác 1000, Herefeld Béla 1000, Herefeld Rezső 1000, Aradi Kereskedők Takarékpénztár és Hitelszövetkezete újabb jegyzései 14.600, egyéb jegyzés 3.500 korona. Összes eddigi jegyzés 506.100 korona.

Az Aradi Ipar- és Népbanknál: a mai végösszeggel az összes jegyzés 907.800 korona.

Az Aradi Központi Takarékpénztárnál ma 41.650 koronát jegyeztek. Összes jegyzés 735.800 korona.

A Viktoria Takarékpénztárnál az összes eddigi jegyzés 717.000 korona.

Az Adria Biztosító Társulat bevezette a hadikölcsönrel kapcsolatos életbiztosításokat, miáltal az életbiztosítás olcsóbb, mert a kedvezményezett ugyanazért a díjért a biztosított összeget túlhaladó ellenértéket kap, a honpolgári kötelezettségének kevésbé terhelő teljesítése mellett a családról való gondoskodást teljes mértékben lehetővé teszi és módot nyújt a hadbavonultaknak is ezen kedvezményigénybe venni, mert a biztosítás minden pótfizetés nélkül a hadbavonultakra is kiterjeszti. A biztosítás módjára vonatkozó további részletek megtudhatók az Adria Biztosító Társulat aradi vezérigénységénél, József főherceg-ut 3.

A magyar-francia biztosító részvénytársaság a hatodik hadikölcsön eredményének fokozása céljából kedvező feltételű életbiztosításokat köt orvosi vizsgálat nélkül. A biztosítás az első díjfizetés teljesítésével lép érvénybe és kiterjed minden pótdíj nélkül a jelen háború mindennemű veszélyeire, valamint az öngyilkosság és párbaj esetére is. Ennél fogva olyan egyének életére is köthető az ily biztosítás, akik jelenleg hadiszolgálatot teljesítenek, akár a hadtápvonalon, akár a fronton. Érdeklődőknek készséggel nyújt felvilágosítást a társaság helybeli fiókjintézete (József főherceg-ut 22., Acsev-palota.)

VAROS ES MEGYE.

Koksz a város tisztviselőknél. A városi tanács ma délelőtt 10 órakor Varjassy Lajos polgármester elnöklésével ülést tartott. Lőcsy Rezső h. polgármester, gazdasági tanácsnok jelentette, hogy a Lneffel Lajos cég kedvező ajánlatot nyújtott, be a vároznak tisztviselői részére való kokszszállítására. A kereskedő 13 vagon kokszot ajánl fél métermázsánként 6 kor. 50 fillérért, vagy a fuvarozási költséggel együtt 8 koronáért. A tanács az ajánlatot elfogadta és a kokszmenyiséget arányosan fogja a városi tisztviselők között szétosztani.

FIGYELMEZTETJÜK lapunk t. olvasóit hogy a lapkihordóktól újságot vásárolni, vagy náluk a lapra előfizetni szigorúan tilos. Aki ezen óvást figyelembe nem veszi, büntetendő cselekményt követ el.

Aradon játszó. artisták a cárról.

— Az artistavilág magyar nagyságai. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A nyári színházban esténként Reinsch Károly műlovar „csárdaskirály” lovával bámulatra ragadta a közönséget s minden bizonnyal meg is érdemli Arad város közönségének érdeklődését, mert produkeiói messze túlhaladják a lóidomítás átlag színvonalát.

Reinsch Károlyval folytatott beszélgetésünk folyamán arról győződtem meg, hogy azok, amik életének közelmúlt napjaiban történtek, a nagyközönségre is rendkívül érdekesek, az alábbiakban mondjuk el Reinsch Károly legutóbbi oroszországi tartózkodásának eseményeit, amelyek különösen azért bírnak fontossággal, mert közvetlen kapcsolatban állanak az orosz udvarral.

Reinsch elsőjében 1910-ben került ki Oroszországba a Cinisselli orosz udvari cirkuszba, mint lóidomító produkeióiival nemcsak az orosz főváros nagyközönségét, hanem az udvar figyelmét is felbresztette, s különösen *Nikolajevics Miklós* nagyhercegnek a figyelmét vonta magára, aki estéről-estére állandó látogatója volt a cirkusznak. Nikolajevics Miklós nagyherceg tudvalevőleg rendkívül szenvedélyes sportember volt. Reinschnak idomításai feledtették vele azt, hogy német ember, bár nem szerette és soha a legkisebb rokonszenvet sem érezte a németek iránt, Reinscht meghívatta a szentpétervári lovassághoz a lovaglás tanítás mesterének. Reinsch a meghívást nem fogadhatta el, mert szerződése ekkor Angliához kötötte. Azonban 1913-ban újból Oroszországba került, a megismételt meghívást elfogadta, s kapitányi rangban került a szentpétervári lovaglói iskola tanárképzőjének az élére. A keze alól kerültek ki azok az oktató tanárújszerek, akik az orosz lovasságnak az oktatómesterei lettek. Ebben a minőségében jutott közel a cári udvarhoz, ahol csakis az általa belovagolt lovak vétettek használatba. Utódja lett *Fillisnek*, a híres angol lovaglónak, aki éveken keresztül teljesített a cári udvarnál lovaglómesterei teendőket. Érdekes az a megfigyelése, hogy a cár, szemben Nikolajevics Miklóssal, nem jó lovas volt. Nem igen nagy gondot fordított a lovára, amit kiválasztott s magára hagyta mindig a lovat, s kevésbé iparkodott a saját akaratát a lovával szemben érvényesíteni. A cárral ellentétben volt Nikolajevics Miklós nagyherceg, aki nemcsak kitűnő lovas volt, de mindig a legnagyobb gondot fordította lovainak a megválasztásában. Jellemző, hogy orosz lóra sohasem űlt Nikolajevics Miklós, kicsik voltak neki a lovak, s mindig angol és német hannoveri lovakat választott magának. Az érintkezésben rendkívül szívélyes, barátságos volt és korántsem volt érezhető viselkedéséről az a természet, amelynek tanujelét adta a háboru kegyetlenségében és amelyet az egész világ szinte rettegéssel csodált.

Reinsch a háboru megelőző időben Rigában teljesített szolgálatot, hol a katonai tattersal vezetője volt s állandóan közel 200 ló állott idomítása alatt. A háboru szele — bár az egész világ még a béke boldog napjait élte — már el-el jutott Rigába, jóval a trónörökös meggyilkolása előtt. 1914. pünkösdkor, amikor tőlt még alig hitte valaki is a pár hónap múlva kitoró világháborút, Rigába ellátogattak hozzá azok a fiatal hadnagyok, akik a szentpétervári lovaglói iskolából mint tanítványai kikerültek s akik már közben mint lovaglómesterek teljesítették az ország különböző részein szolgálatot. A fiatal hadnagyok megfledkeztek ugylátszik arról, hogy oktatómesterek német ember, s közlékenyek voltak vele,

elmesélgették neki azt, hogy a hadiiskolában, amelyben most kurzusra rendeltettek be az ország minden részéből,

Ausztria-Magyarország elleni támadás volt az oktatási példa, az Ausztria-Magyarország elleni esetleges offenzíva foglalkoztatta valamennyijüket a hadiiskolában.

Ez magában véve is éppen eléggé beszédesen bizonyítja, hogy Oroszország, amikor mi még a legjobb véleménnyel voltunk róla, tervszerűen, előrelátással készült a bekövetkezendő nagy tragédiára.

A mozgósításkor a háboru kitorése után, míg a többi német, magyar és osztrák alattvalókat azonnal internálták, őt ugylátszik állásánál, vagy talán a cári udvarig elnyuló protekeiójánál fogva csak négy hét elteltével internálták, az Archangelszk melletti Vologdába. Itt körülbelül 5000 német és magyar és osztrák alattvalóval együtt internálták. Míg neki kivételes bánásmódban volt része, addig fájva, szomoruan kellett tapasztalnia, hogy a többieknek tilos volt még a német és magyar szó is. Annnyira szigoruan vették ezt a tilalmat, hogy nyíltan németül, vagy magyarul beszélre büntetésül 6 hónapi szigorított fogságot róttak ki. A bánásmód rossz volt és emellett legkínzóbb az, hogy hallgatni kellett. 1915. május végén, amikor már lemondott minden reményéről, hogy szabadulni tudna és beletörődött sorsába, a kormányzó maga elé hívatta és legnagyobb meglepetésére közölte vele, hogy a következő napok valamelyikén feleségével együtt hazautazhatik, a rendőrfőnökséget megfelelően utasította arra, hogy részére a szabad utazáshoz szükséges okmányokat kiállítsa. Haparándán át hagyta el Oroszországot és Svédországon át tért haza Németországba. A Skandináv államokor, amikor átutazott, örömmel tapasztalta, hogy a hivatalos körök éppugy, miként a nép, teljes rokonszenvével a központi hatalmakat tiszteli meg.

Az orosz népről az a meggyőződése, hogy soha sem a német, sem Ausztria-Magyarországgal szemben nem viseltetett gyűlölettel, bosszúállást vagy hódítási szándék sohasem vezetett s tisztára az uralkodó köröknek és a hir-lapoknak a hatása alatt sodortatott bele az orosz nép az ellenünk meggyilvánult gyűlöletbe és rosszindulatba. Amikor elhagyta az országot, az élelmezés tekintetében sokkalta kedvezőbb viszonyokat tapasztalt Németországban, ellenben az ipari termékek már akkor oly rettenetes magas áron állottak, hogy azoknak beszerzése a szegényebb néposztálynak szinte lehetetlen volt. Hogy azóta a helyzet csak rosszabbodott, az igen természetes, hiszen Oroszország ugyszólván teljes ipari szükségletét a külföldről szerzi be.

Amikor Reinsch Károly ezeket az emléket előttünk a maga egyszerű a német természetre jellemző módon elmondotta *Koppel Gyula* a nyári színházban jelenleg működő artisták impresszáriója, aki szintén beutazta egész Oroszországot Vladivosztoktól Rigáig, érdekes és az artistavilágra jellemző apróságokkal egészítette ki az érdekes előadást. Meglepőnek fog tetszeni az a kijelentése, hogy az **artistavilág számos kiválósága magyar földön születet**, magyar levegőt szivott, amikor a világot meglátta s csak amikor az artistavilágba lép, kénytelen magára ölteni a hangzatos angol, vagy amerikai neveket, hogy ezzel minél keresettebb a világ szemében minél jelentőségtejjesebb legyen. Hiszen ha mint magyar ember lépne a magyar közönség elé, minden bizonnyal esőként érdeklődéssel és becsüléssel fogadnák produkeiói.

Memrégen az angolok fogolytáborában meghalt a világ legelső nyujtótorászja. Egész életén keresztül mint angol artista, aratta bábéjait, hogy mily sikerrel, arra elég, ha annyit említünk meg, hogy havonta 50.000 márkára rugott a jövedelme. Es a hangzatos angol név mögött az egyszerű kis budapesti zsidógyerek rejtőzött, akinek az apja mint házaló zsidó járta Budapest utcáit, míg fia csodálatos jövedelméből ki nem emelte édesapját foglal-

kozásánk szegénységéből és kényelmet, meleg otthont, ejlétet nem biztosított neki. Ez az angol név alatt dolgozó artista nyujtótorász volt s mint ilyen lelte tragikus halálát. Amikor Angliában internálták, mert nem fogadták el nevét, de eredetét tudva internálni kellett, tudását nem hagyta elparlagiosodni és szívesen állott rendezésére az angol hatóságknak abban, hogy produkeiói háborus jótékony célokra gyűmölcsöztessek. Egy ilyen nagyszabásu háborus jótékonycélu előadásra készült a szegény kis magyar fiu, s a mutatvány közben elvétette az egyensúlyt s eltört nyakcsigolyával holtan maradt a porondon.

Hihetetlennek fog tetszeni, hogy a világ legelső artista ugynöke, Marinelli, akinek üzlete Newyorkban főszékhelylyel, Londonban, Párisban és Berlinben fiókokkal dolgozik s amely ma már kiterjedésénél fogva részvénytársasággá alakult át, egy egyszerű kis magyarországi tót fiu életét, mint kigyóember kezdette meg. Azonban szervezeti betegség támadta meg, amely az artistaság abbahagyására kényszerítette. Új kenyérkereset után kellett néznie. Legközelebb volt hozzá az artista-világ egyik legjobb keresetforrása, az impresszárioskodás. Kiválasztott a kollegái közül egy pár kiváló tehetségű artistát, azokat leszerződtette huzamosabb időre s elindult velük világkörüli utra, a vállalkozást fényes siker követte, ma ő a világ első artista ugynöke.

Jogtalanul nyugdíjazott aradi vasutas.

Pervesztes a Máv. igazgatósága.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A budapesti itélő tábla ma hozott határozatával másodfokban marasztalta el a magyar királyi államvasutak igazgatóságát egy aradi nyugdíjazott hivatalnokával szemben.

A pert 1914. évben indította a Máv. igazgatósága ellen. V. A. aradi Máv. hivatalnok, s a törvényszék három évig tartó tárgyalás után ez év elején a felperes javára hozott ítéletet, amit most a tábla három hó alatt hozott ítéletével megismételt.

1912. évben V. A. hivatalnokot, ki ebben az időben a teheráru feladásnál teljesített szolgálatot, felettes hatósága az író asztala mellől hazaküldött s bár ő magát betegnek nem érezte, 300 napig beteg létszámban tartották s azután a szolgálati rendszabály ide vonatkozó rendelkezéseinek javukra való értelmezésével felmondották a szolgálatot az akkor 2300 korona törzsűzetesen álló és három gyermekes családapának.

A nyugdíj havi 91 koronát biztosított a jogtalanul nyugdíjazott hivatalnoknak.

Hiába jelentkezett szolgálatra, hiába mondták az orvosok őt egészségesnek a Máv. kitarított szándéka mellett. A családra eiképzethető nehéz napok következtek. A családfő szerény fizetéses állást foglalt el, míg végre hozzártartozói biztatására pert indított a Máv. ellen jogtalan nyugdíjazása miatt.

A háboru hadba szólította a nyugdíjas tisztviselőt, s a családra még rosszabb napok következtek be.

A hosszú szenvedéseknek a bíróság döntése fog véget vetni, mert a most már másodfokon hozott ítélet közel 12500 korona elmarad illetménynek megtízítésére ítélte a Máv. igazgatóságát s megítélte nem csak a teljes tizetését évi járadék gyanánt, hanem a családi pótlékot is minden gyermek után.

A Magyar Államvasutak igazgatósága az első ítélet után bírói letétbe helyezte a 12500 koronát s minden intézkedést megtett a nyugdíjazott tisztviselő reaktiválása iránt.

A VI. HADIKOLCSON eredményének nem szabad a korábbi sikere mögött maradnia

Nem tárgyalható a város szervezeti szabályzata.

— Nincs szociális ügyosztály. — Város műszaki vezetés nélkül. —
— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Közlöny hetekkel ezelőtt röviden megemlékezett arról, hogy Arad városa az idejét multa, elavult szervezési szabályrendeletét „A városok fejlesztéséről szóló” 1912. évi LVIII. törvénycikk rendelkezéseinek eleget teendő új szervezési szabályrendelettel óhajtja kicserélni s ily irányu munkálatai a kezdet stádiumán jóval túl vannak már.

Varjassy Lajos polgármester e szabályrendelet-tervezet mielőbbi elkészítését vette programul s ennek az igyekezetnek tudható be az, hogy a tervezet egy e célra kiküldött bizottság előtt fekszik már, mely bizottságnak sürgős kötelességévé tétetett e tervezet letárgyalása a törvényhatósági bizottság elé való terjesztése s ha valami közbe nem jön, a tervezet a legrövidebb időn belül határozathozatalra válik éretté.

Nem tudunk ma nagyobb fontosságú kérdést Arad város életében, mint éppen ezt szervezési szabályrendelet alkotás ügyét, s amely az értékén aluli gondossággal rohan az elintézés felé, s amelyet úgy érezzük, e rohanásban feltartóztatni kötelességünk.

A mai szervezési szabályrendelet 1872. évben létesült, s a negyvenöt év alatt csupán annyi változáson ment keresztül, hogy az iskola-felügyelői állással járó teendők kibővítve és egyéb közben felmerült ügyek bevonásával egy népoktatási ügyosztály munkakörébe vitettek át és azoknak intézésére szerveztetett egy tanácsnoki állás. Hogy ez a fél századdal ezelőtti szabályrendelet mennyire hiányos és mennyire nem volt megfelelő Arad város mai közigazgatási életének, azt fájdalom, napról-napra szomorúan kellett tapasztalnunk. Szükséges, parancsoló kötelességünk volt, ha azt akartuk, hogy el ne posványosodjék fejlődő városunk ügyvitele, még törvényes rendelkezés, vagy utasítás hiányában is arról gondoskodni, hogy egy a korral lépést tartó és a haladás törvényeivel számoló szervezési rendelet szabályozza adminisztrációnkat, s jelölje meg azokat az elveket, amelyek mellett a polgárság ügyeit a városháznak ellátnia kell.

Szükséges, igen még pedig a legmélyrehatóbb, komoly tanulmányok és a viszonyok mérlegelése után, de nem úgy, ahogyan az a tervezet látott napvilágot, mely most már megvitatás alatt áll. Mert bármennyire elismerjük azt, hogy Bökényi Arisztid, ki a tervezetet készítette, igen kitűnő hivatalnok a városnak, de egy embert hivatottnak aligha ismerhetünk el arra, hogy egy város teljes adminisztrációjáról tájékozva legyen s megtudná ítélni azt, hogy apró részleteiben egy-egy ügyosztálynál mit tett szükségessé a multtal szemben a jelen és mit kíván a jövő. Ha a tervezetet nem egy ember készíti el, hanem

minden ügyosztály a maga viszonyainak beható mérlegelése után

igyekszik formába önteni a jövő munkásság utjelzőit, iránymutatóit, akkor bizvást nem nézne ki úgy a tervezet, mint ahogyan most néz ki, s nem lenne a régi negyvenöt év előtti szabályrendeletnek ugyszólván egyszerű átirása azokra az állásokra, amelyeket az 1912. évi LVIII. törvénycikk megjelöl, hanem igazi kifejezése annak az ügyvitelnek, amely ma szükséges volna Aradon s amely szükséges lesz, hogy a modern modern adminisztrációja van.

A tervezetben, sajnós, nem látjuk orvoslást a mai legkialtóbb hibákat sem.

A tervezet a mai közigazgatási, gazdasági, adó- és pénzügyi, továbbá a népoktatási ügyosztályok számát csupán egyetlen eggyel, a katonai és illetőségügyi ügyosztálynal látja kibővítendőnek, mert magyarázata szerint a jövőben ezen ügyosztályra fokozott, nagy szükség lesz a városnak.

Hogy a városnak talán inkább **egy szociális ügyosztályra volna szüksége,**

arról megfeledeznek a tervezet. Nem kell és nem e legelső kötelesség a háború által csak fokozódott népjóléti, gyermekvédelmi, szociális ügyekkel való foglalkozás? Nem-e ez a munka lesz a legfontosabb ott, ahol tömegek életéről, egészségéről, boldogulásáról muszáj legelső sorban gondoskodni, nem-e az ezekre irányuló teendőknek kell kifejtve és intézményesen biztosítva lenniük az új szervezeti szabályrendeletben? Az idő és nem mi, ezeknek a betűknek a papírra vetői követeljük ezt és kitérni előle nem lehet, nem szabad, a tervezetben e kötelességgel való számolásnak legelső sorban kell kidomborodnia.

Abszolúte nem kielégítő a tervezetnek az az előre látása amellyel elintézi a város műszaki feladatának ellátása körül beállott vagy beállható változások kérdését. Az egészet megoldja egy új zsilipóri állás szervezésével. — Azzal, hogy egy-egy városnak, mint Arad a fejlődési törvénye legelső sorban egy magas szinten álló műszaki hivatal szervezését kívánja meg, hogy minden nagy fontosságú kérdésben a technikai tudás és szakértelem fogja az elintézés irányát megadni, nem igen törődik a tervezet s mindent elintéztetnek vesz a mai lehetetlen állapotok fentartásával és egy zsilipórnek az alkalmazásával.

A mai rendszer mellett nap-nap után halljuk és látjuk, hogy városunk feje a polgármester a rengeteg adminisztratív munkától egy parányi időt sem szakíthat magának arra, hogy a város fejlődését szolgáló eszmékkel foglalkozzék, tanulmányokat folytasson. Már ma nem volna szabad tűrni azt, hogy a polgármester idejét az aláírásokkal fecsérelje el, még kevésbé szabad azt megengedni a jövőben, amikor az alkotások ideje köszönt reánk. Az új tervezet nem számolva e nagy jelentőségű kérdéssel az alpolgármesteri állás szervezését el-ejti, holott erre feltétlenül szükség van s a segédkezdést úgy amint ma van szépen rábizza a főjegyzőre, illetve a rangban legidősebb tanácsnagra, például a gazdasági tanácsnokra, hisz az nem fontos, ha a gazdasági tanácsnok nem ér rá dolgozni. A tervezet az esetleg itt mutatkozó munka többletet két új sűrűségi állás szervezésével el is intézi.

A számosztály ügyét, ahol ma a legegésztelenebb díjnok rendszer van, egyszerűen úgy intézi el a tervezet, hogy egy emberrel kevesebbet jelöl ki munkaerőül, a tüzoltóságot ezt a rendkívül nagy fontosságú szervet fejleszteni nem látja szükségesnek, nyolc új tüzoltó alkalmazásával minden szükségletet elintéztetnek vesz. Ezek a szervezeti tervezetnek csak kiragadott fogyatékoságai.

A tárgyalás alapjait sem fogadható el

a hivatott elterelintve már azért sem, mert nélkülöz azokat a teendőket az ellátását, amelyeket a jövő tesz szükségessé. Mindent csak a negyvenöt éves mult ügyvitelének zavartalan és változatlan folytatására logiált össze s nem számolt és ezt nem a tervezet készítőjének hi-

bájául kell felrónunk, hanem az időnek a ma még ki nem alakult jövő feladatával.

Az idő nem alkalmas arra, hogy e nagy fontosságú kérdés ma elintéztessék. Bármennyire is sürgeti a várost a belügyi kormány

a tervezet tárgyalását le kell venni a napirendről

s megvárni kell a világon tomboló vihar elmulását, azt az időt, amikor teendőinket és erőinket teljesen ismerhetjük és tudjuk azt, hogy mit lehet és mit kell tennünk a jövő Aradért. A szervezési tervezet előmunkálatait e nap be-köszöntéséig szét kell osztani az ügyosztályok vezetői között, bele kell vonni a törvényhatóság tagjaiból azokat, akik helyes érzéssel megáldva, tudásukat szívesen áldozzák a város jövő munkásságát szabályozó törvény megalkotásához.

Az 1912. törvény évi a belügyi kormányzat is kötelességévé tette azt, hogy az életbeléptetéstől számított két éven belül a városok szervezéséről, közigazgatásáról és háztartásáról, ugyszintén a városi rendőrségek országos rendezéséről törvényjavaslatot terjesszen elő.

Ha a belügyi kormány a háború miatt nem tudott eleget tenni e törvényes kötelességének, Arad városának aligha állhat módjában mellőzni a háborús viszonyokat s elkészíteni azt a szervezési tervezetet, melyre őt az 1912. évi törvény kötelezi.

Arad város tanácsa minden bizonnyal megfogja találni a kellő magyarázatot arra, hogy miért tér ki a belügyi kormány sürgető rendelete elől s keresni fogja a módot arra, hogy e meg nem felelő tervezet levettessék a tárgyalások soráról és megtétessenek az intézkedések egy a kor kívánalmaival számolni tudó új tervezet együttes elkészítésére.

Ist. Vas Gusztáv.

TANÜGY.

Fischer Antal igazgató.

— Vizsgák a városi iskolákban. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A város iskolaszéke ma délután 4 órakor Varjassy Lajos polgármester elnöklésével ülést tartott. Kovács Vince kulturtanácsnok meleg szavakkal parentálta el a Kazinczy-utcai polgári fiúiskola e hó 7-én elhunyt igazgatóját, Almássy Pált, nagy elismeréssel emlékezve meg annak érdemeiről és indítványozta, hogy az iskolaszék átiratban fejezze ki a részvétét a családnak. Továbbá indítványozta a kulturtanácsnok, hogy az iskolaszék a Kazinczy-utcai polgári fiúiskola igazgatásával Fischer Antalfi bizza meg, három évi próbaidőre. Az indítványt az iskolaszék egyhangulag elfogadta. Berecz Károlynak, aki évek óta helyettesítette az igazgatót az iskolában, az iskolaszék elismerést szavazott, amiről jegyzőkönyvi kivonatban értesítik. Varjassy Lajos polgármester indítványára a bizottság kimondotta, hogy más igazgatói állást Fischer Antal nem viselhet, mint a polgári fiúiskoláét. Frindt Lajos indítványozza, hogy az iskolába helyettes igazgatót is bizzanak meg. Ezt az indítványt azonban a bizottság elvetette, mert még soha igazgató helyettes állandó megbízással ki nem nevezték, hanem esetről-esetre a rangidős tantestületi tag helyettesíti az akadályozott igazgatót.

A kulturtanácsnok indítványára az iskolaszék elhatározta, hogy a ségái és gáji elemi iskolákban június 10-én, az állami és községi polgári leányiskolákban június 16—18—19-én, a polgári fiúiskolában június 18—19-én, végül pedig valamennyi elemi iskolában június 22—23-án tarták meg az évről-évre vizsgákat, az ünnepes isentuzület pedig június 25. és 26-án lesz. Végül a polgármester kérte a vizsgabiztos iskolaszéki tagokat, hogy a vizsgálatokon pontosan jelenjenek meg.

HIREK.

Zarándokhelyek lesznek a osataterék.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A csatateréket, amelyeken most a rémséges és véres csaták folynak, a hadvezetőség a háború után zarándokhelyekké akarja tenni. Már gondoskodás történt arról, hogy a csatateréket a harcok multával a közönség megismerhesse.

A honvédelmi miniszterium a napokban jeles magyar földrajztudósokhoz és geológusokhoz felszólítást intézett, hogy tegyék tanulmány tárgyává a terepeket. és még a háború befejezése előtt készüljenek el terveikkel emlékek emelésére, helyek megjelölésére és utak építésére vonatkozólag. A honvédelmi miniszteriummal egyidejűleg a bécsi hadügyminiszterium is megtette ugyanilyen irányú intézkedéseit.

Erdekes, hogy a munkálatokat 1918. márciusára be kell fejezni, tehát ugylátszik a hadvezetőség is bizik abban, hogy ennél az időpontnál nem nyulik tovább a háború.

— **Ujabb hadisáro Belgiumra.** Brüsszelből jelentik: A főkormányzó rendeletet adott ki, hogy a belga nép további intézkedésig havonként 60 millió frankkal tartozik hozzájárulni a megszállott területeken levő hadsereg szükségleteinek költségeihez. Belgium 9 tartománya kölcsön útján tartozik az összeget megszerezni.

— **Drasche Lázár Alfréd báró lesz.** Bécsből jelentik: Jól értesült körökben azt beszélik, hogy Drasche Lázár Alfréd miniszteri tanácsost, a miniszterelnökség sajtóosztályának 16-nokét a király bárói rangra emeli.

— **A hetedik hadtest egészségügyi főnökreferense Aradon.** Halász Arpád dr., a hetedik hadtest egészségügyi főnök-referense most inspicálja a hadtesti jelentékenyebb katonai állomásait és a mai napot Aradon töltötte. Major dr. főorvos, Luszt Ferenc dr. és Török dr. ezredorvosok kalauzolása mellett megtekintette a kisszentmiklósi barakkot a tengeri majac- és házinyul tenyésztést, a 83. gyalogezred készüléiben levő új zander intézetét, a bakteriológiai laboratóriumot, a Fischer Eliz-kórházban ujonnan felszerelt röntgen laboratóriumot és a legnagyobb meglepésének adott kifejezést a látottak fölött.

— **Elnvezés.** A király Krause Lajos cs. és kir. alezredes ezredessé és egyidejűleg a szolnoki 68-ik gyalogezred parancsnokává nevezte ki. A megnevezett aradi születésű.

— **Az Aradi Közlöny legközelebbi száma kedden reggel a szokott időben jelenik meg.**

— **Felhívás Arad sz. kir. város polgárságához.** Törvényhatóságunk f. hó 10-én megtartott közgyűlésén kimondotta, hogy a németországi középiskolai tanuló ifjaknak a szünetidőben jobb módú magyar családoknál való ingyenes elhelyezése tárgyában megindított mozgalomhoz csatlakoznak. Fenti határozat alapján megkérjük Arad városunk azon jobb módú családait, akik hajlandók az ideai szünetidőben németországi középiskolai tanulókat otthonukba ingyen teljes ellátásra elfogadni, szíveskedjenek ezen szándékukat f. évi június hó 20-ig a közművelődési tanácsnoknál (város-háza I. emelet jobbra) szóval, vagy levelező-lapon bejelenteni. Ezen emberbaráti cselekedettel is bizonyosságot teszünk azon igaz és erős együttérzésről, amely a magyar nemzetet hatalmas és hűségessé szövetségesével egybe köti. A városi tanács.

— **A vasutak lassított sebessége.** A magy. kir. államvasutak Budapest keleti pályaudvar-szolgálatára—Arad—tővisi fővonalán június-hó 1-én új menetrend lép életbe mely a jelenleg érvényben levővel szemben a következő lényegesebb változásokat tartalmazza: **A budapest—arad—tővisi vonalon:** A Budapest keleti p.-ura jelenleg este 7 óra 25 perckor érkező személyvonat 55 perccel később, azaz 8 óra 20 perckor érkezik.

— **Adományok.** Ottenberg Tivadar ravatalára szánt koszoru megváltás címén Seidner Sándor és neje Marosborsa, 50 koronát, Szalay és Multas Arad, 20 koronát, Seidner Márton koszorumeqváltás címén Seidner Sándor és neje, Marosborsa 50 koronát és Boros Manó és neje Marosborsa, 25 koronát adományoztak a rokkant alap javára. Roth Izidor Arad, 20 koronát a vak katonák részére és 20 koronát az Aradvárosi árva gyermekek segélyezésére adományozott. A gyöngyösi tűzkárosultak részére özv. Weinbergerné, Csermő 10 koronát, Ternya Izsóné és Deutsch Kálmáné 10 koronát, Glück Rudolfné, szül. Stern Annuska emlékére, küldöttek.

— **Házasság.** Győrössy Endre Acsev. ellenőr házasságra lépett magyarbéri Tapolcsányi Gizella urhölgygyel Aradon.

— **Koszorumeqváltás.** Megboldogult Baross Ferenc dr. ravatalára szánt koszorumeqváltása címén özv. Takácsy Sándorné (Budapest) 100 korona, Vásárhelyi Janka 100 korona, Gróf Bréda Viktor és neje 60 korona, Krenner család 50 korona, özv. báró Urbán Ivánné 30 korona és báró Urbán Péterné 30 koronát adományozott a Növédelmi Hivatalnak. Ezenkívül a következő adományok érkeztek a hivatal céljaira: „Marty” világosi cognagyár 500 korona, Kopp Jánosné 10 korona, Schmidt Antalné 2 és Weisenburger Urbánné 1 korona. Mindezen nemesszívü adakozóknak hálás köszönetet mond a Növédelmi Hivatal elnöksége.

— **Koszorumeqváltások.** Simon Gáborné ravatalára szánt koszoru megváltása fejében Aknay Andor és családja 10 korona, Seidner Márton ravatalára szánt koszoru megváltása fejében Seidner Frigyes dr. és neje 50 és Seidner Bernátné 20 korona, özv. Podány Jánosné ravatalára szánt koszoru megváltása fejében Waigand Jánosné 20 korona, Ottenberg Tivadar udvari tanácsos ravatalára szánt koszoru megváltása fejében az Aradi első takarékpénztár igazgatóságának tagjai 500 korona, Barra Gyula dr. és családja 50 és az Aradi Fotóklub, melynek alapító tagja volt, 30 koronát adományoztak az Aradvárosi vörös keresztgyelet céljaira, mely adományokat ez uton is nyugtat és hálásan köszön az Aradvárosi vörös keresztgyelet elnöksége nevében Vásárhelyi Janka elnök és Hász Erzsébet alelnök.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az aradi anyavédő egyesület céljaira az aradi Kossuth-asztaltársaság 50 koronát, Kristyóri János 100 koronát, a világosi Magyar—Francia cognagyár igazgatósága 500 koronát. A „Zita”-alap gyarapítására pedig az aradi Széchényi-gőzmalom igazgatósága 1000, A Viktória takaré- és hiteltintézet 1000, Glück Zsigmond 100 és Háberéger Györgyné 50 korona készpénzt adományozott. Ottenberg Tivadar ravatalára szánt koszoru megváltása címén az egyesület céljaira: az aradi villamossági részvénytársaság igazgatósági tagjai 100 koronát, az aradi első takarékpénztár igazgatóságának tagjai 500 koronát és az aradi első takarékpénztár felügyelő bizottságának tagjai 200 koronát adományoztak. A nagybecsü adományért ez uton is köszönetet mond az aradi Anyavédő egyesület nevében Kintzig Jánosné elnök, Keller Lajos ügyv. főtitkár.

— **Koszorumeqváltás.** Baross Ferenc dr. ravatalára szánt koszoru megváltása fejében Bohus Lajos báró 200 koronát adományozott a rokkant alapra — Baross Ferenc dr. főispán emlékeztére özv. báró Andrányi Károlyné 1000 koronát, Almay Olivér orszgy. képviselő szintén 1000 koronát adományozott a rokkant alapra.

— **Birtokosero.** Józsa Viktória és tulajdonostársai eladták a Mocsár-utca 1a. sz. házat 6800 koronáért Hajas András és nejének. — Az Aradi ipar- és népbank eladta a Szabadság-tér 18. és Hassinger-utca 2. sz. házakat 313600 koronáért Bársony Andor és nejének. — Keres Demeter és neje eladták a György-utca 21. sz. házat 8000 koronáért Bolezni Károly és nejének. — Poszt Ádámné és tulajdonostársai eladták a Gaál László-utca 7. sz. házat 5500 koronáért Gaál István és nejének. — Szőke Istvánné eladta a Kismolnár-utca 7. sz. házat 9000 koronáért Rosenfeld Bernát és nejének. — Muszkán Pál eladta a Varjassy Lajos-utca 123. sz. házat 9000 koronáért Szida Milán és nejének. — Zoltai Mátyás és neje eladták a Purgly Lajosné-utca 109. sz. házat 10000 koronáért Dámián Ferenc és nejének. — Mike István és tulajdonostársai eladták a Varjassy Lajos-utca 144. sz. házat 17000 koronáért gróf Breda Viktor és nejének. — Tittizer Ferenc eladta a Varjassy Lajos-utca 142. sz. házat 30000 koronáért Salgó Antal és nejének.

— **A gyöngyösi tűzkárosultak javára a polgármesteri hivatalba befolyt adományok:** Kerpel Izse 20, Adler Andor 100, Hegedüs Gyula 50, Havas Mórné 10, Matzky Károly 200, Stern Cecília 40, Citrom Jenő (Borcsjenő) 5, Engel Margit 10, Iványi Menyhértné 20, Winkler József 50, özv. Klein Ignácné 10, Dózsa Dezső 50, Weinbergerné (Csermő) 10, Tornyai Istvánné és Deutsch Kálmán 10 korona.

— **Vizakna** állami sósgyógyfürdő teljes üzembem megnyilt. Ellátás biztosítva. 3184

— **Adományok.** Az aradvárosi Vöröskereszt Egylethez ujabbban a következő adományok folytak be: Az Aradi és osanádi egyesült vasutak igazgatósága K. 1.000.— R. Marty és társai rtg. Világos, K 500.— és az Aradi írók és művészek társulata f. hó 15-én rendezett művész zsúrjának feles bevétele fejében K 160, mely nemesszívü adományokért ez uton is köszönetet mond az Aradvárosi vöröskereszt egyelet elnöksége nevében Vásárhelyi Janka elnök és Hász Erzsébet alelnök.

— **Ifju anyáknak és szoptató nőknek,** kiknél különösen kellemetlen, ha székletételük rendetlen és erőlködésbe kerül, a természetes Ferenc József keserűviz használata végtelen nagy megkönnyebbülést szerez.

— **Köszönetnyilvánítás.** Ottenberg Tivadar ravatalára szánt koszoru megváltása fejében az aradi villamossági r.-t. 50 koronát adományozott az izr. jót. nőegylet, Lustig Armin pedig 20 koronát a népkönyha javára, mely nemesszívü adományokért hálás köszönettel adózik az elnökség.

— **Mindenkinek érdekében áll Fischer Nagy áruházát felkresni a Szabadság-téren.** Férfi és diák turista és apacs ingek nagy választékban, gyermek sockerlik 2 kor 5 korig. Leányka és fiu szalma kalapok 7 kor. 10 korig. Gyermek kocsik 50 kor. 300 korig. Legolcsóbb bevásárlási forrás Fischer Aruház a Szabadság-téren. 5

— **A legjobb légnymásu mosógép az Aerowash fél idő alatt 70 % szappan meg a karitással dolgozik. Ara 24 korona. Magyary Ferenc Arad. 851**

— **Kereskedelmi szakoktatás, 4 havi magántanfolyam.** Juniusban kezdődő nyári tanfolyamra beiratkozások Lázár Vilmos utca 2. szám. 3478

— **Német tanfolyam** (Berlitz módszer szerint) június 4-én veszi kezdetét. Beiratkozások Lázár Vilmos utca 2. 3477

— **Értesítés.** Fogászati műtermemet Weitzer János-utca 13. szám alatt (a főpostával szemben) megnyitottam. Özv. Morgenstern Gyuláné. 3481

— **Onkoresomagoló és papirzaoskók Kerpelnél.** 190

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Branting Tisza távozásáról.

Stockholm. Az itteni sajtó részletesen foglalkozik a magyar kormány bukásával. Az Aftonbladet kiemeli Tisza nagy tettejét és rendkívüli energiáját. A Dagbladet hosszasan fejtegeti Tisza politikájának hazafias irányát. Branting a Socialdemokratenben örömmel üdvözi Tisza bukását, mint a március 12-iki pétervári események visszhangját. Tisza minden erejével ellentállt a régi Ausztria megifjodásának és annak, hogy a monarchia szláv népei megkapják jogaikat a hatalom gyakorlására. A magyar királyi hatalmat most egy fiatal fő viseli, aki nem akarta országának kezdetét alkotmányharcokkal kezdeni és ezért kellett távozni Tisza István grófnak.

Budapest. József főherceg fogadta kihallgatáson Lukács Lászlót, Návay Lajost és Berzeviczy Albertet. A főherceg holnap Andrassy Gyula gróft fogadja és este pedig Kistapolcsánba utazik, ahonnan kedden fog visszatérni Badenbe, amikor a kihallgatások folytatódnak.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik este: Mig a Wippachtól északra a harc ellanyhult, a Karszt fensikon úgy mint eddig, elkeseredetten folyik a harc. A május 23. óta beszállított foglyok száma meghaladja a hétézret.

Berlin. A nyugati fronton jelenleg

átosztosítják az angol és francia haderőket, hogy a harcok folyásának új alapot teremtsenek. Erre az is okot szolgáltatott, hogy a hadvezetőség felismerte az eddigi offenzíva teljes sikertelenségét. Azt hiszik, hogy Petain tábornok az angolokkal együtt új stratégiai alapot akar létesíteni és ezzel van összefüggésben a svájci határ elzárása. A fronton jelenleg folyó tevékenységnek az a célja, hogy az elienséget megtévessze a folyamatban levő átosztosítás felől.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: A tengeralattjárók tevékenysége az Északi tengeren 70000 tonnát semmisített meg. Az elsüllyedt gőzösök között van a Charley fölfegyverzett angol szállító-gőzös, amelyet május 26-án a tengeralattjárók az Atlanti óceánon elsüllyesztettek, továbbá az Ilari nevű 6300 tonnás angol segédcirkáló. Flebara orosz tengerészeti repülőgéplomást május 24-én reggel bőségesen bombáztuk.

Berlin. A hadseregparancsnokság elrendelte a szigorú börtönbüntetésnek megszüntetését.

Konstantinápoly. A kormány rendeletet hozott a láncereskedelem és az élelmiszerekkel való üzérkedés ellen.

Bukarest. Frigyes főherceg ma reggel ide érkezett, hogy szemlét tartson az osztrák-magyar csapatok felett.

— Cigaretta hüvelyek Ingusznál. 3248

— **Értesítés.** Radnai Manó belgyógyász és gyermekorvos hosszabb körorvosi gyakorlat után Aradon letelepedett. Rendel. d. e. 9—10, d. u. 2—4. Weitzer János-u. 1. sz. 3479

KÜZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **A kolozsvári kamara Ottenberg Tivadarról és az aradi kamaráról.** Még mindig tömegesen érkeznek kondolóló táviratok és átiratok az aradi kereskedelmi és iparkamarához, nagynevű elnökének Ottenberg Tivadarnak halála alkalmából. A részvénytulajdonosok közül kiemelkedik a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara átirata, amely mindenképpen érdemes a közlésre. Az átirat következőleg hangzik: „Mélyen tisztelt társkamara! Ma reggel veitük sürgönyértesítését nagyérdemű elnökének elhunytáról. A legmélyebb meghatottsággal fogadtuk a gyászhirot, amely nemcsak a társkamaranak, hanem a hazai közgazdaságnak oly nagy veszteségét jelenti. A megboldogult nevéhez és céltudatos munkásságához fűződik az aradi kamara egy új korszaka, amely nemcsak a kamara kerület kereteihez mérten fejtegette ki áldásos működését, hanem az kihatótt Délmagyarország és ugyyszólva a magyar haza közgazdasági felvirágzására is. Az ő egyénisége, fenkölt gondolkozása és mélyen szántó közgazdasági tudása felismerte a haladó kor jelszavát és vezetése alatt a társkamara a vidéki kamarák egyik vezető tekintélyes tényezőjévé vált. Elhunyt az egész magyar hazára nagy veszteséget jelent és a társkamara méltó fájdalomában kamaránk a legnagyobb odaadással és együttérzéssel vesz részt. Gámán dr. titkár, Veisz József kir. tan. elnök.”

— **Éle az 1200 korona?** A mai tanácsülésen ismét felmerült az a kérdés, hogy a fogyasztási adók ellenőrzéséért járó évi 1200 korona tiszteletdíjat melyik tanácsnoknak utalják ki. Az elnöklő Varjassy Lajos polgármester

kijelentette, hogy ez az összeg természetesen mindig az adóügyi tanácsnoknak pótléka, viszont Angel István dr. főjegyző azt vitatta, hogy ez nem áll, mert régebben a gazdasági tanácsnokok szokták kapni a tiszteletdíjat és inkább lehetne elvül felállítani, hogy az 1200 koronát mindig a rangidős tanácsnoknak ítéljék oda. Miután a városi tanács most már két ülésen nem tudott a vitás 1200 koronát illetőleg egységes határozatra jutni, — elhatározták, hogy a vita eldöntését a jövő hónapban megtartandó rendes közgyűlésre fogják bízni.

Megkezdődött a stockholmi konferencia.

— Sajtó tudósítók telefonjelentése. —

Stockholm. A tárgyalások megkezdődtek. A német nemzetiségű ausztriai kiküldöttekkel való tanácskozások után a monarchia valamennyi nemzetiségei összes-ülést tartanak. Az orosz szocialisták többségi pártjának képviselői két hét múlva Stockholmba érkeznek.

Berlin. Az olasz kormány megtagadta az utlevelet azoktól a szocialistáktól, akik Stockholmba akartak utazni a nemzetközi kongresszusra.

Hága. A hollandi forradalmi szocialisták Adler Frigyes dr. megkegyelmezése érdekében mozgalmat indítottak és ebben az ügyben június végére népgyűlést hívtak egybe.

Stockholm. A holland skandináv bizottság ma egy kiadott kommunikében beszámol a finn kiküldöttekkel folytatott tárgyalásokról. A finnek ama véleményüknek adtak kifejezést, hogy a szabad és független demokráta orosz nép a jogos finn követeléseknek eleget fog tenni.

Genf. A Párisban időző spanyol szocialisták kedden Stockholmba utaztak, hogy a békekonferencián részt vegyenek.

MOZGOKEPSZINHAZ.

Pünkösöd az Apollóban.

— „A sárga álarc” és a „Világ vége.” —

Az Apolló-színház igazgatósága nagy körültekintéssel állította össze a színház ünnepi műsorát. Különös figyelemmel volt arra, hogy a közönség mind a két nap kellemes szórakozást találhasson az Apollóban.

Pünkösöd vasárnapján az amerikai World-filmgyár nagyszabású detektív-lágere, a Sárga álarc kerül utoljára vetítésre. Ez az óriási méretű, szenzációs film két napon át zsúfolt házakat vonzott. A közönség nem tudott betelni annak megcsodálásával, hogy az amerikai filmtechnika milyen zseniális alkotásokat tud előállítani. A sárga álarc cselekményét főlegesen újból ismételnünk, elegendőnek tartunk annyit megemlíteni, hogy a darab izgalmas meseszövése nem a ponyvairodalom süppedő talajából nő ki, hanem a legkomolyabb irodalom zseniális munkája.

Arad közönségének kevés alkalmá volt még ily gyönyörű képet végignézni.

Hétfőn igen kellemes meglepetésben részesíti az Apolló a publikumát. Vetítésre kerül a „Világ vége” című grandiózus Nordisk-dráma, amelyet néhány héttel ezelőtt mutatott be az Apolló-színház páratlan siker mellett s mivel annak idején nagyon sokan kimaradtak a nézőtérrel, az igazgatóság újból lehozatta a monumentális filmet.

Mind a két nap a nagy slágerek mellett több elsőrangú kisebb kép, — köztük a legújabb haretéri fölvételek — kerül vetítésre. Az előadások délután 2 órakor kezdődnek.

* Az utolsó pilonó Walter Schmitthässler szenzációs alakításával vasárnap az Erzsébet mozgószínházban. Egy büntetett előéletű ember sorstárgóját látjuk e képben, melyben a főszerepet a világhírű Luna-filmgyár kiváló művésze játsza. Megható tartalmánál fogva minden eddigi hasonló zsánerű képet felülmul. A színészek rutinos játéka, a kép rendezése elsőrangú és a legjobb, amit egy filmgyár csak készíteni tud. Hétfőn, pünkösöd másodnapján Petőfi Sándor örökbecsű verse, a János vitéz kerül bemutatásra.

* A bánat ösvénye. (Mária Carmi sorozat IV. az Urániában.) Ma mutatja be utoljára a színház Mária Carmi kiváló alakítását, a Bánat ösvényét. A művész azok közé a ritka intellektusok közé tartozik, kik mindent tudnak, kik egy-egy gesztusukkal az élet legnagyobb titkait tárják fel a néző előtt, s a szenvedések tengernyi érzését, lelkünk minden emócióját a legegyszerűbb eszközökkel érzékeltetik. A nagy nő ebben a filmben is bizonyoságot ad arról, hogy a művészetet értékesíteni is lehet mindenütt. Végig a képben szinte beszédesen kifejezően adja vissza fenséges mimikájával az érzékek ezerszínű változását. A színház boldognak érzi magát, hogy a művészi szépségekben olyan gazdag és egymagában is egy lélektani tudományt képező filmet mutathat be közönségének. Játék és cselekmény, rendezés és kiállítás a jó legiavát nyújtja. Minden jelenetben újra csodálhatni a művész szépségét, tudását a lángoló szenvedélyt és az elnyomott szenvedést, láthatjuk és csodálhatjuk benne a nőt, aki nő marad a poklok minden tüzeiben is. — Dorrit lumpol az elhunyt művész legjobb legjótéka, legközelebb az Urániában. 5

Az Aradi Közlöny

előfizetési árai helyben és vidéken:

Egész évre 36 korona.

Negyed évre 8 korona.

Egy óra 3 korona.

SPORT.

+ Barátságos labdarúgó mérkőzés pünkösd másodnapján. Ujpesti Török S. E. — AMTE. -Elvezetés mérkőzésben lesz része pünkösd másodnapján a sportkedvelő közönségnek. Az aradi MTE. vezetősége, az Ujpesti Török jóhírnevű csapatát látja vendégül. A vendégsapat a másodosztály bajnoka s ez magában bizonyítja, hogy jó erőket képvisel a tavaszi mérkőzéseken szép eredményeket ért el első osztályú csapatokkal szemben, többek közt az UTE-val eldöntetlen, BTC 1-0. arányban legyőzte, III. ker. Vívók csapatával 2-2 eredményt ért el. Az Amte, a tavalyi szezonban több fővárosi csapattal szemben szépen szerepelt, s remélhetőleg az idén is méltó ellenfelet lesz a fővárosi csapatoknak. Az idén még teljes formáját nem játszotta ki a csapat, de előre láthatólag hétfőn a legjobb tudását viszi a küzdelembe. A mérkőzés pünkösd másodnapján délután 4 órai kezdettel az AAC. Török Gábor-utcai sporttelepén lesz megtartva. Fedett tribün. Büffe.

SZERKESZTOI UZENETEK.

Többeknek. Jótékony célra szánt adomákat a kiadóhivatal nem közvetít, sziveskedjenek azokat közvetlenül az illetékes gyűjtőhelyre küldeni. Kommunikékat és felültizetéseket díjtalanul azért nem adhatunk le, mert különben minden érdekes eseményt kiszorítanak velük a lapból.

A szerkesztésért felel:

Rudnyánszky Endre távollétében
Stauber József.

NYILTTÉR.

(Az ezen rovat alatt közölt tételekért nem vállalunk felelősséget)

Wittenberger Herman, Sándor, Etel férj. Goldstein Morné, Szerén férj. Gottfried Jenőné úgy maguk, mint összes rokonaik nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatják, hogy felejthetetlen jó édesanyjuk

özv. Wittenberger Hajnalné

szül. Kartón Betti

folyó évi május hó 25-én reggel 8 órakor áldásos életének 82-ik évében elhunyt. Temetése folyó hó 28-án délután 4 órakor lesz a helybeli izraelita sirkertben levő halottas házból. 3468

Pihenése oszodes, drága emléke áldott legyen.

Gyakorlott

gyors- és gépi-óno
kerestetik.

GONDA NÁNDOR

Áruforgalmi Vállalata Déva. 3443

Uj virág-üzlet!

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, hogy József főherceg-ut 9. szám alatt az evangélikus templommal szemben

virág-üzletet
nyitottam.

Etvállalok a legegyszerűbbtől a legkényesebb igényeknek megfelelő csokrokot és kosarak díszítését, élő- és művirag koszoruk kötését díszes kivitelben, méltányos áron. A nagyérdemű közönség támogatását kéri tisztelettel. 3451

Mészáros Lajosné.

Írógépek

vadonatúj

Underwood

többféle írásnemben,

továbbá

SMITH, BROS,
ROYAL,

valamint allg használt XV. YOST, OLIVER stb. látható írásuak és különféle systemájú vakírásuak kifogástalan állapotban kaphatók. Mindennemű író- és sokszorosító-gép kellekek. elsőrendű minőségben, a legjutányosabb árban.

Villanyerőre berendezett műhely mindennemű mechanikai javításokra:

Ziffer és Mollós

írógépvállalatnál ARAD, a főpostával szemben. 3461

Szabadalom alatt álló tárgyhoz, hordó készíttéssel egybekötve danga-anyaggal rendelkező

társat keresek

Derzsy Ferencz, kádármester Soborin. 3468

APOLLO
SZINHAZ.

Május 27-én, vasárnap

Az amerikai WORLD filmgyár szenzációja!

Arany sorozat IV. ezikus I

Sárga álarc.

Nagyvárosi bandita története 5 felv.

Főszerepben:

a „Jókedvű fiú”: JOHN HINES

Paci kirándul

Kacagató.

Az előadások vasár- és ünnepnap 2, 1/4, 5, 1/7 és 1/9 órákor, hétköznap: 1/5, 1/7 és 1/9-kor kezdődnek és nem folytatólagosak.

Jegyek előre válthatók d. e. fél 11-12 óráig a pénztárnál.

Uj bejegyzett cég.

Értesitem tisztelt vevőimet, hogy kereskedelmi és áruügynökségem az aradi kir. Törvényszéknél mint cégbírósnál bejegyeztetem. További szives pártfogást kér **Rosenberg József**, kereskedelmi és áruügynök Arad, Tököli Imre u. 37. sz. 345

APOLLO
SZINHAZ.

Május 28-29., hétfő, kedd.

Szenzációs felvétel!

A Nordisk Films Co. remekműve. Repriz!

VILÁGVÉGE.

Egy világkatasztrófa története 5 felv.

Főszerepben:

Olaf Föns, Ebba Thomsen és Alf Blütecher.

Az előadások 1/5, 1/7 és 1/9 órákor kezdődnek és nem folytatólagosak.

Jegyek előre válthatók d. e. 1/11-12 óráig a pénztárnál. 41

A készpénznélküli
hadikölcsönjegyzést

lehetővé teszi

„Az Anker“

hadikölcsönbiztosítása

előszertül, mert a

VI. magyar hadikölcsön

biztosítását K 500-tól K 4000 ig formaszak és orvosi vizsgálat nélküli teljes érvényvel az első biztosítási naptól kezdve, háboru esetére is, lehetővé teszi,

hazafias, mert a hazát a béke gyors létrejövéséhez segíti,

rendkívül olcsó,

mert a magában alacsony díjtöltés a hadikölcsön magas kamatozása folytán adott készpénzmentesítés levonásával oly c-eké y, mint ez semminemű más biztosításnál nem áll fenn; kényelmes díjzeteles akár havonként, akár hetenként, sem helyeg-, sem más illetékek nincsenek.

Közelebbi felvilágosításokkal és ajánlati úriapoksal díjmentesen szolgál

„Az Anker“ élet- és járadék biztosító társaság vezérügynöksége:

Kornis Testvérek

Arad, Vörösmarty-utca 1.

és

az Aradi Általános Takarékpénztár R. T.
Arad, Szabadság-ter 7. sz., i. em. 3194

Becsés vevőinknek tudomására hozzuk, hogy a

nyári mosó- és lüszter-árak

gyermek, fiuk és férfiak részére megérkeztek

és alanti árjegyzék szerint lesznek eladva.

ÁR J E G Y Z É K.

Mosó-árak:

Rózsahegy mosó vászon gyermek öltönyök, kitűnően mosható matróz és Norfolk-fazonokban, 3-tól 11 évesig **20** koronától feljebb.

Ugyanaz fiu-öltöny rövid nadrággal 3 darabból álló Gambetta és bricsesz-nadrággal 10-től 14 évesig **28** koronától feljebb.

Fiu-öltöny hosszú nadrággal 14-től 17 évesig **32** koronától feljebb.

Férfi-öltöny színes színekben **38** korona.

Férfi-öltöny krem selymezett, kitűnő mosható öltöny minden nagyságban **56** korona.

Japán selyem öltöny egész finom kivitelben, krem színekben minden nagyságban **60** korona.

Kocsis gradli öltönyök **30** korona.

Fekete és kék lüszter kabátok egész finom kivitelben **24** koronától **60** koronáig.

Fekete és kék lüszter kabátok és mellények, selyemlüszterből **58** koronától **70** koronáig.

Vászon nadrágok drapp színben, minden nagyságban, kitűnő mosó **20** és **25** korona.

Gyermek ruhák lüszterből kék és szürke színekben egész finom, bélelt nadrágocskákkal **60** koronától feljebb.

Ezen hirdetés csak egyszer jelenik meg, kérem sziveskedjenek ezt megőrizni.

Tisztelettel

Szántó Mór és Társa

ruhaüzlet, színház-épület.

Telefon 457.

ALAPITTATOTT 1845.

Telefon 457.

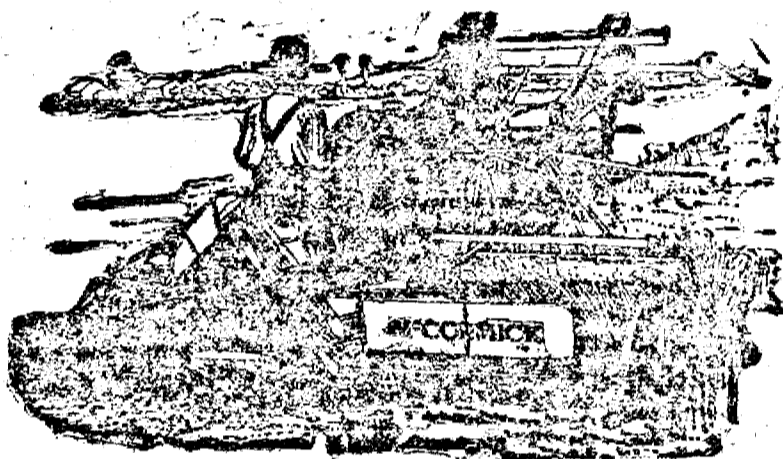
NEUMANN M.

uri szabó.



Cs. és kir. udvari és kamarai szállító. Ferfi-, fiu- és leánykaruha telepe **ARAD**.
Egyenruhák készen és mérték szerint legjobb kivitelben.

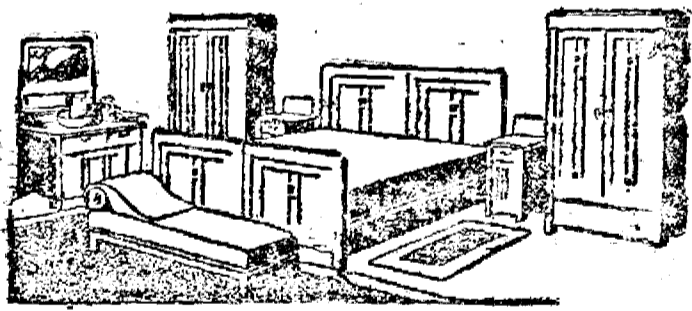
Kovács Soma és Társa Arad.



Készleten

Szállítható

Eredeti amerikai Mc Cormick fű aszáló, marokrakó, véveköltő-aratógép, gerebiye, eke, borona, konkolyozó rosta és egyéb gazdasági felszerelések gyári áron.



Garai Károly

butorkefészkedő, törvény-
székiileg bejegyzett cég :-: 3395

ARAD, Asztalos Sándor-
utca 1. és 3. szám.

Alkalmom, hogy mindenki saját maga élelmezze magát, hus, hal, főzelék, gyümölcs stb. eltevése és konzerválása által, az ábra szerinti „Jab“ üvegekben és „Jab“ befőzőkészülékekben.

Biztosítsa szükségletét a „JAB“ üvegek, „JAB“ befőzőkészülékek és a hozzávaló összes alkatrészekből



tekintette a most fennálló szállítási és nyersanyag beszerzési nehézségekre. 7218

Kapható:

Aradon Szabó Albert Andrassy-tér 16. Telefon 239. Nagybani eladás „Jab“ Conservengia-ser u. Apparate I. Aitkorn & Bruder Wien, VII.

Ajánlok azonnali szállításra svéd gyufát

kisebb és nagyobb tételekben.
Rosenberg József
keresk. árúügynöksége 3422
Arad, Thököly Imre-utca 37.
Sürgőnyem: Rosenberg árúügynök, Arad.

Korona-szappanpor egyedárusítása.

- | | |
|-----------------|--------------------|
| Lugló, | Kékitő, |
| Gyertya, | Fémtiltító szidol, |
| Ozlipőkrém, | Ozlipő fűző, |
| Piperoszappan, | Kölni víz, |
| Fogkrém, | Fogpor, |
| Szájviz, | Arcpuder, |
| Borbélyszappan, | Brillantín, |

állandó nagy raktár nagyban és kicsinyben Fekete Jakab

vegyeskereskedésében 3251
ARAD, Forray-utca.

1210—1917.

Saját termésű, kitűnő, tisztán kezelt magyarádi 6- és pecsenye

borok

ugy nagyobb mennyiségben, valamint palackokban kaphatók

Winter Adolf

ügyvédnél Aradon, 1703
Deák Ferenc-utca 40. szám.

Legjobb fogviz

több nemzetközi kiállításon legmagasabb kitüntetésben részesült.

500 koronát

szól annak, ki Bartilla-fogvizének használata mellett, üvege 120 kor. valaha ismét fogájját kap, vagy a szája büzlök. Ed. Bartilla-Winkler utóda L. Plan Wien, X., Götting-gasse 7. Kapható minden gyógyszerárban és drogueriában. Aradon: G. Földes Kelemen, Deák Ferenc u. 11. sz., Hehs Vilmos, Batthyány-u., Hajós Arpád gyógyszerárban és Vojtek és Weisz drogueriában. Vidékre — ahol nem kapható — küldök 7 üveget 8.40 K. bérmentve. Kérjünk mindenütt natározottan Bartilla-féle fogvizet. Hamisítványok feljelentől jól díjaztatnak. 577

Ajánlok azonnali szállításra:

- Rum,
Likőr,
Szi-vórium,
Törköly,
Seprő
és
Gyümölcs
essenciákat és compo-
zitiókat helyt Arad.

Szemző ÁRMII

árúügynökség és bizományi raktára
Aradon. 351
Interurbán telefon 592 szám.

Újarad község elöljáróságától.

Hirdetmény.

Újarad község tulajdonát képező jól tápiált, selejtezett egy darab tenyész bikája eladó.

Az előjáróság.

Meghívó!

A Pankotai Népbank Részvény-Társulat

1917. évi június hó 10-én, határozatképtelenség esetén június hó 24-én d. e. 11 órakor Pankotán az intézet saját helyiségében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a t. részvényesek az alapszabályok figyelembe tartása mellett ezennel tisztelettel meghívótnak.

Tárgysorozat:

1. Igazgatósági javaslat az alaptőkének 200.000 koronáról 1.000.000 koronára leendő felemelése iránt.
2. Az alapszabályok módosítása.

Az igazgatóság.

Kivonat az alapszabályokból:

57. §. A közgyűlés az elnök s a szavazatképes részvényes tagokból áll. Szavazatképes részvényes tagok azok, kiknek részvényei a közgyűlés megtartása előtt legalább 15 nappal a társulat részvénykönyvébe saját nevére bejegyezve s a közgyűlést legalább 1 órával megelőzőleg az intézet pénztáránál letelve vannak.

60. §. 2. pont. Ha a részvényesek az első közgyűlésen a kívánt számban meg nem jelennek, 14 nap múlva újabb közgyűlés hívandó s-e a fentebb megjelölt módon, mely közgyűlésen megjelent tagok — tekintet nélkül a részvényesek és a részvények számára — érvényesen határoznak az első közgyűlés napirendjére kiűzött és nyilvánosan közzétett tárgyak felett. 3417

Cukorkák és rövidárúk

nagybani eladása

Grünwald és Moskovitz

Arad.

A városházzal szemben.

3398

Eredeti svéd gyártmányu
WIKING aratógépeket,

kaszáló, marokrakó és kéveköltőgépeket szállít a

Magyar Általános Gépgyár R.T.
Budapest, VI., Váci-ut 141. Telefon 45-15.
Sürgőnycim: Magomobil. Nagy tar. alek-
rész raktár. 7143

Fatalpakat

és kész fatalpu papucsokat

jutányos ártért szállít bármily mennyiségben

Jüger József

esztorgályos. Arad, Aranykőz-u. 7.

Viszontelacók árkedvezményben részesülnek.

FOG. MOHR JEANNETTA

vizsg. fogtechnikusnő

aki 20 éven át a legnagyobb világvárosokban, mint Newyork, Berlin és Bécsben a fogászati téren legjobb sikerrel működtem, tisztelettel értesítem a n. e. közönséget, hogy helyben: **Luther Márton-utca 1. sz. a. II-ik em.** egy a mostani kör igényeinek megfelelő **fogászati műtermet** nyitottam, ahol legújabb berlini és amerikai módszer szerint kezelem betegeimet. foghuzás teljes érzéstelenítéssel (fogyasztás útján.) Aranyhidak, aranykoronák, mindennemű kausuk fogazatok, szájpdlás nélkül és légkamrával. Arany, ezüst, amalgám, porcellán és cement tömések (plombák), mérsékelt díj-szabás mellett készíttetnek. Becs. díjazását kérve tisztelettel **Mohr Jeannetta, vizsg. fogtechnikusnő** órák: d. e. 8—12-ig, d. u. 2—7-ig. Videkiek 24 r. telegíttetnek. 401

A Mezőgazdasági és Iparrészvénytársaság mező-
hegyesi Cukorgyára az 1917—18. idényre szakavatott

répaátvevőket

keres. — Ugyanott egy

anyagraktárkezelő

is felvétetik. Utóbbi állásnál tanult vaskereskedő előnyben részesül. Ajánlatok fentjelzett Cukorgyár Igazgatóságához intézendők fizetési igények megjelölésével.

Rézgálicz

kitűnő, elsőrendű áru, kilgr.-ként 18 korona árban helyt: Nagyszentmiklós

kapható

Hórváth és Karl

cégnél, Nagyszentmiklóson.

AUFRICHT MIKSA

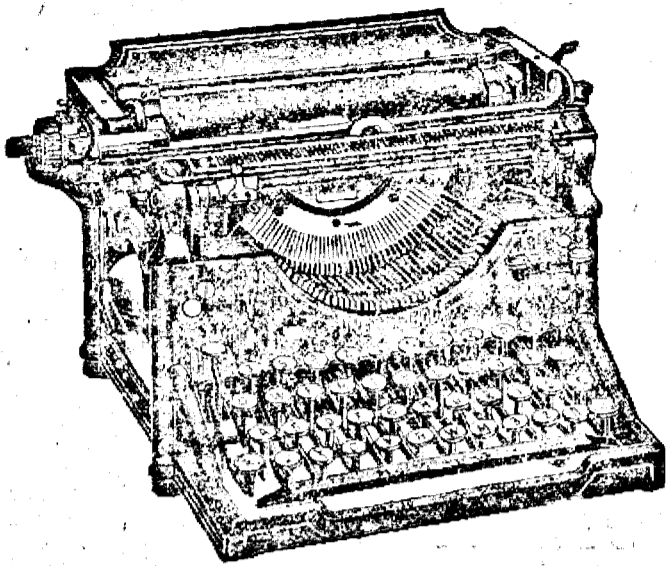
tűzifa, épületfa, szerszám- és műbutorfa kereskedő

ARAD, Kossuth-utca végén (ó-temető előtt.)

Városi és megyei telefon 69.

Ajánl kocsigyártó iparhoz tartozó faanyagokat, u. m.: kőris löcsfát, kőris- és bükkfa keréktalpat, küllöt, bükkhasítványt, gömbölyű és faragott nyírfaudat, ökörjáromokat, továbbá gazdasági faarukat, u. m.: kapa-, kaszanyói, rudák (hor-dáshoz és vendég-oldalnak,) favilla, gabonalapát, gorennye, taloska, nyírfasopru, stb.

Gyors és pontos kiszolgálás. Ajánlatokkal szívesen szolgál



BODNÁR JÓZSEF

írógép szaküzlete

Arad, Salacz-u. 3. sz.

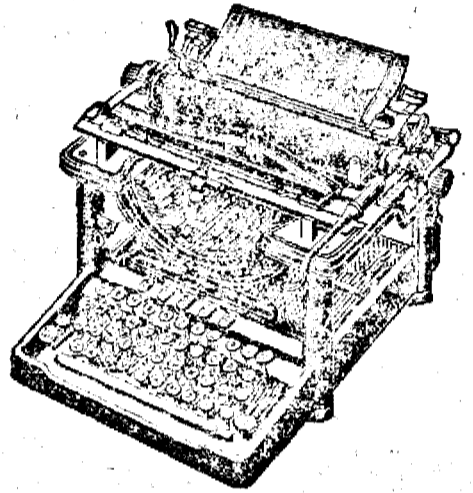
A legjobb német gyártmányu Torpedo, Adler látható írásu új írógépek, különböző típusu amerikai, használt Underwood, 10. Smith Premier, 15. Yost, Royal stb. írógépek állandóan raktáron.

Üzem kellékek:

az összes rendszerű írógépekhez, papírok, szalagok egyenként és tucatonként, festékpárnák, szénpapírok eredeti dobozokban, stencyl papír, festékek minden sokszorosító géphez, számoló és dictafon gépekhez a legjobb minőségben. Villamos erőre berendezett

szakszerű javító műhely.

Ellenőrző pénztárak, fényképező gépek javítása. Mindennemű írásmunkák és sokszorosítások jutányosan és tisztán készíttetnek. Írógépek a vi karbantartására elfogadjatnak. Gépek a tanfolyam. Német fordítások. Amerikai iroda butorok. 3418



Telefon 11-41. szám.

Telefon 11-41. szám.

MAAR SÁNDOR

villanyerőre berendezett

kefe-gyára

Arad, Deák Ferenc-u. 32. sz.

Az igen tisztelt kereskedő urak figyelmét felhívom a legjobb minőségű gyártmányaimra, melyek jutányos árért kaphatók bármely mennyiségben. Telefon: 1129.

FOG- tőmések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színével azonos porcellánból.

FOG- koronák, hidak, egész fogsorok szápadlás nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból.

FOG- kövek eltávolítása, fogak fehértése és hibás fogorok átalakítása, valamint javítása.

FOGHUZAS. Tízennét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüssel és Londonban, nemkülönben Amerikában a legnevesebb fogspeciálistáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legelőkeltebb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhessenek. **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17. Telefon 757. szám.

Közkedveltségnek örvendő, üdítő és kellemes ízű Szent-István Dupla-maláta sör

állandóan kapható friss eredeti gyári töltésben minden jobb fűszerüzletben, kávéházban és vendéglőben, ugyancsak **OPPENHEIMER és SCHWARTZ, a Kőbányai Polgári Serfőző r. t. főraktárában** Arad, Deák Ferenc-utca 8. Telefon 665. 8440

Apró híradások:

Vétel és eladás.

Eladó kocsi.
Finom landauer kocsi, fedelés kocsi, valamint egyiovas strafkocsi eladó. Schamberger, József főherceg-ut 11.

2 új asztal,
1 ajtó és deszka eladó. György-utca 46. szám. 3467

Résny,
alig használt, megvételre kerestetik. Cím a kiadóban. 3466

Egy használt
fürdőkád, megvételre kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 3430

Cseplőkészlet
8-as államvasúti fiatal, kedvezően kapható Kovács Soma és Társai Arad. 3463

Tisztán kezelt libazár,
rituális, minden mennyiségben kapható Rothstein Mór, Szabadság-ter 3. 3472

Szobizógárdák ügyelmét
felhívom, hogy egy nagyobb mennyiségű szép, fehér, bos-zu szobizógárdák ár-ára sze eztem be, amelynek kgm-ját 8 koronáért árusítom Karolina utcai rakáramban. Spielmann Albert. 8426

Megvételre keresek
használt 400 méter 4, 4 1/2, 5 mm. vastag drótot Wiesenmayer János földbíró, Ujszentanna 747. 3459

Uj-ágpapíros
nagyobb mennyiségben eladó. Csak dél-élelt 8-11 ig. Hun-ária kávéház. Ugyan-ott egy jókarban levő díltény eladó. 8465

Kis autó
4 lóerős, 3 kerekű, 2 személyre, eladó. Codilláné, József főherceg-ut 10. 3442

Eladó
steferkocsi, parasztszekér és egy kőtkerekű taliga. Lapuska Demeter, Arad-Sega. 3414

9 hetes
fehér selyem pincsi eladó. Gróf Tisza István-ut 58. 3411

Eladó
fedéres homokfutó, stráf-, paraszt- és két-kerekű kocsik, targoncák, lakatoszerszámok, lakatosgépek, autogánhegesztő, benzínmotorok, fűrészasztal, fűrésztengelyszár- és fenderkerék, mágnesgyújtók. Fácán-utca 6. 8415

Eladó
egy 3 éves, fekete, seiyemszörű nagy kutyá, mely kocsit is húz. Illés-u. 46. 3437

Ücső levelepapírok
és képes levelezőlapok kaphatók Deák Béla könyv- és papírkereskedésében, Forray utca. Telefon 902. 871

Tégla
jóminőségben, nagy és kis mennyiségben, jutányos árban kapható. Jiraszek iroda, telefon 1097., vagy Lázár iroda, Hasszinger u. 5., telefon 747. 2761

Veszek
nyers borkövet minden mennyiségben. Irom Arnold, Arad, Bercsényi Miklós-utca 39. Telefon 194. sz. 3093

3 cseplőgarantúra
felszereléssel 11.000 koronáért eladó. Esetleg külön-külön. Bővebbet Ardelean Octavian, Nadab. 3218

Méhes
100 családra berendezve, 28 erős méh-családdal, összes méhészeti eszközökkel, 400 kiépített kerettel, 10 kiló mülléppel, 2 pergetővel, azonnal eladó. Szerb Sándor, Világos. 3462

Gyermekágy,
keveset használt, eladó. Varjassy Lajos-utca 94. sz. 3321

Gázmotor
5 lóerős, teljesen jókarban és pázkasú-téshez, vagy tarhonzakészítéshez való gépek igen jutányosan eladók Bővebbet Kottilla Józsefnél, Ha-ter 4. 3365

Cseplőgép
Magyar állami gyártmány, teljes felszereléssel, újon-an áttevve, kifizetve, azonnal üzemképes, szabadkésből eladó. Hateszky, Borosjenő. 3355

Alig használt
egy s uri loszerszám eladó. Megtekinthető Kinizsi-utca 1. sz. 3410

Veszek
koronázási belyegőket és egész gyűjteményeket. Könyvtárakat és egyes könyveket. Kerpel könyvkereskedés. 901

Greenadín
himzett bluzok 22 koronáért, crepp bluzok 18 koronáért kaphatók Marospart-i Áru házban, Forray-utca. 2861

Legjobb arckrém
az „Anny” arckrém, fehér és rózsaszínben. Egy tévely ára Kor. 250 és 350. Egyedül kapható Wajdits gyógyszerár-ban, Ferenc-ter. 2841

Részgáti eladó.
Deák Ferenc-utca 29. Telefon 1124. 2721

Építkezési anyagok,
vasbetonhoz való vasdrót, téglafelvónó-gép, malteres ládak, bakok, gerendák el-adók. Cím a kiadóban. 3227

Kenderkötél
100 méter hosszu, 5 cm. vastag, majd-nem uj, eladó. Cím a kiadóban. 3247

Sodronykerítés
2 mm-es cínezett vassodronyóól fonva, 1 méter magas, eladó. Cím a kiadóhiva-talban. 3229

Fenyő-, dísz- és gyümölcsfa ese-metek, riparia gyökeres és sima, építkezési anyagok nagyban és ki-csinyben eladók. Bővebbet Deák Ferenc-utca 29. Telefon 1124. 1873

Cseplőgarantúra
10-es, teljesen jókarban lévő, összes szij-jakkal eladó. Bővebbet Deák Ferenc-utca 29. Telefon 1124. 2143

Uj butorhitel
vétel és eladás, hiteles képes egyéneknek részletre kölcsönképpen adok keszpen-zelési árban. — ebédő, háló es nap-pali szoba berendezés, fa- és vasbutorok nagy vá-asztekban kaphatók. Állandó butor-kiállítás Garai Karoly butorüzletében Ara-don, Asztalos Sándor utca 5. sz. Telefon 773. Kérem a c memre figyelni. 2791

Használt ólom
megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadó-hivatalban. 7892

A drága vasilliat
teljesen pótolja a pompás zamatu Vanil-ion, egy zacskó ára 14 filler. Cukrá-zok-nak, vendégösöknek nélkülözhetetlen. Föld-es gyógyszerár, H-ba gyógyszerár. 12

Megbizásom van

állandóan több cikk eladása és beszerzésére.

A folyton törtendő raktári és árválto-zások következtében, a cikkek — a nár meglevő előjegyzéssel: alapján — meyek pontosan nyilvántartat-nak, helyeztetnek el és ritkábban sorolhatók fel a hirdetésben.

Árucikkek legelőnyösebb és leg-gyorsabb elhelyezése, méltá-nyos jutalék mellett.

Évtizedes tapasztalatok — I. Ref-erencia minden nagyobb vá-rospan, ugy helyben is.

Schattenles Ügyndiség Lugos

— A. Telefon 16. Jelenleg szállítható míg a készlet tart ad gyár:

I. Eceteszenca (meleg uton elő-álított), Likőrök (I. köz-ismert ceptől.) 2425

Ajánlatok készségesen küldetnek.

Andrányi pezsgők,

Dékány Cognac,

Tokaji borok

Herceg-Windisch-Grätz töltés.

Megrendelhetők viszonteladók re-szére

Erényi Tivadar

a fenti cégek vezérképviseleténél

Arad, Deák Ferenc-utca 39.

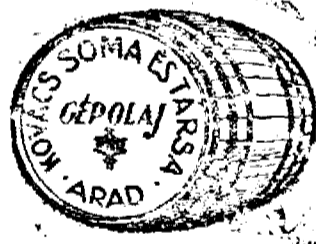
Telefon 11—48. 2021

Használt ólom

megvételre kerestetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Kovács Soma és Társa, Arad, gép- és műszaki áruk gyári raktára.



Gép, motor, hengercsaj, gépkendős, kocsi-kendő, kender es szövött sziljak, ponyva, dobsin, rétegfém, szerszámok, locomobilfcskendők, kutak, szivattyuk, legelőcsőbb napi áron.

Munkások és munkásnők
jó fizetéssel
felvétetnek
Magyar Szalmaanyag-gyárban
(Papirgyár) Arad. 8444

